

33 2647.

6032

Onu Wanja.

A.P. Tshehow

Eestirahwa Museumile

Wanemuise
näitelawa
TARTUS. ++

Onu 242

Eestirahwa Museumile

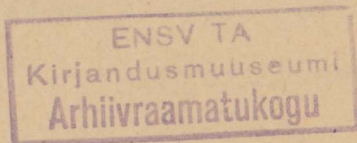
Wanemuise näitelawa

O N U W A N J A .

Pildid maa elust neljas waatuses.

A. P. Tshehow.

Tõlkinud: O. Truu .

45410

Wanemuise näitelawa

Augusti kuu 1915.

Tegelased:

Serebrjakow, Aleksandr Wladimirowitsch,
wäljateeninud professor.

Jelena Andrejewna, tema naene, 27 aastane.

Sofja Aleksandrowna (Sonja), tema tütar
esimesest abielust.

Woinitskaja, Maria Wasiljewna, salanõu-
niku lesk, professori esimese nese ema.

Woinitski, Iwan Petrowitsch, tema poeg.

Astrow, Mihail Lwowitsch, arst.

Telegin, Ilja Iljitsch, waeseks jäänud
mõisnik.

Marina, wana lapsehoidja.

Töomees.

Tegewus sünnib Serebrjakowi

mõisas.

=====

E s i m e n e w a a t u s .

Aed. On näha osa maja rõduga. Allee pääl, wana haawa all on laud, mis teejoomiseks kaetud. Pingid, toolid, ühe pingi pääl gitarre. Mitte kaugel lauast on kiik. Kell kolm päewal. Ilm on umbne.

Marina (tursunud näoga, tõntside liitustega wanaeit, istub teemasina juures, koab sukka) ja Astrow (konnib kõrwal).

Marina (walab klaasi täis). Joo, isakene. Astrow (wõtub wastu tahtmist klaasi). Ei taha nagu.

Marina. Wast jooksid wiinakest?

Astrow. Ei. Ma ei joo mitte iga päew wiina. Päälegi on lämmastaw (waheaeg).

Marina, kui palju aega on mööda, kui me juba tuttawad oleme?

Marina (järele mõteldes). Kui palju?

Andku jumal mälu... Sina tulid siia, neile maile... kunas? Wera Petrowna, Sonjakese ema, elas weel. Sina käisid tema ajal kaks talwe meie poole... Noh, tähendab, saab aastat üksteistkümme (järele mõteldes). Aga wõib olla ka enam...

Astrow. Olen ma sellest ajast saadik wäga palju muutunud?

Marina. Wäga palju. Siis olid sa noor, ilus, aga nüüd oled wanaks jäänud. Ja iludus ei ole ka enam see. Peab ütlema - ka wiinakest jood.

Astrow. Ja... Kümne aastaga olen teiseks inimeseks saanud. Aga missugune põhjus? Olen ennast tööga ära kurnanud, Marinakene. Olen hommikust ööseni ikka ühtepuhku jalul, rahu ei tunne, ja öösel

lamad waiba all ja kardad, kui wiimati haige juurde ei weeta. Kõige selle aja sees, mis me sinuga tuttawad oleme, ei olnud mul mitte ühtegi päewa waba. Kuidas ei pea wanaks minema? Ja ka ise enesest on elu igaw, rumal, must... See elu kisub. Sinu ümber on ainult imelikud olewused, kõik imelikud, aga elad nendega aastat kaks kolm ühes ja muutud ise wähe haawal, ilma et tähelegi paneks, imelikuks. Möödapääsemata saatus (keerutab oma pikki wurrusid). Näed, määratu suured wurrud on kaswanud... Rumalad wurrud. Ma olen imelikuks läinud, Marina... Rumalaks ma päris ei ole weel läinud, jumal on armuline, ajud on omal kohal, aga tundmused on nagu nüriks läinud. Midagi ei taha, midagi ei ole mulle tarwis, mitte kedagi ma ei armasta... Ainult sind armastan (suudleb pää pääle). Minul oli lapsepõlwes niisamasugune hoidja.

Marina. Wast tahad ehk süüa?

Astrow. Ei. Suure paastu ajal, kolmandal nädalal sõitsin ma epidemia pääle... Plekiline tüfus... Inimesed majades maas nagu lade. Pori, hais, suits, wasikad põrandal haigetega ühes... Põrsad siinsamas... Ma möllasin terve päewa maha, ei istunud, ei saanud iwa raasu suhu, aga sõitsin kodu, ei lasta puhata - toodi raudteelt roopaseadja; panin ta laua pääle, et operatsioni teha, aga eks tema wõta kätte ja sure minul kloroformi all ära. Ja just siis, kui tarwis ei olnud, ärkasid minus tundmused ja minu südametunnistus pigistas nagu oleksin ma ta meelega ära tapnud. Ma istusin, panin silmad kinni, niiwiisi ja mõtlesin: need, kes sada, kakssada aastat pärast meid elama saawad ja kelle jaoks meie nüüd teed läbi ajame, kas need tuletawad meid hää sõnaga meelde? Marina, ei tuleta ju?

Marina. Inimesed ei tuleta, selle eest tuletab jumal.

Adtrow. Aituma. Hästi ütelsid.

(Woinitski tuleb).

(Woinitski tuleb majast väljast; ta on pärast hommikisööki maganud ja on nüüd muljutud wälimusega; istub pingi pääle, korraldab oma toredat kaelasidet). Ja... (waheaeg). Ja...

Astrow. Magasid lähedaks?

Woinitski. Ja... Wäga (aegutab). Sellest ajast saadik, kui professor oma abikaasaga siin elab, on elu roopast wälja läinud... Ma ei maga enam õigel ajal, söön hommiku ja lounasöögil mitmesugusid juustukooka, joon weinisid... kõik see ei ole terve! Enne ei olnud minutit waba aega, mina ja Sonja tegime tööd - auukartus, nüüd teeb ainult Sonja tööd, aga mina magan, söön, joon... Ei ole hääl!

Marina (pääd wangutades). On küll kord! Professor touseb üles kell 12, aga teemasin keeb hommikust saadik, ikka ootab teda. Ilma nendeta sõime lõunat alati kella ühe ajal, nagu igal pool inimeste juures, aga nendega kella seitsme ajal. Öösel professor loeb ja kirjutab, ja korraga, kella kahe paiku helistatakse... Mis on, isakene? Teed! Aja tema pärast inimesed ülesse... pane teemasin... Küll on kord!

Astrow. Ja kas nad kauaks weel siia jääwad?

Woinitski (wilistab). Sada aastat. Professor tegi otsuseks siia elama asuda.

Marina. Näed nüüdgi. Teemasin juba kaks tundi laua pääl, aga nemad läksiwad jalutama.

Woinitski. Tulewad, tulewad... Ära eruta ennast. (On kuulda häält; aia tagumisest osast ilmuvad, jalutuskäigust tagasi tulles, Serebrjakow, Jelena Andrejewna, Sonja ja Telegin).

Serebrjakow. Tore, tore... Imeilusad wäljawatted.

Telegin. Tähelepanemisewäärilised, kõrgeauuline.

Sonja. Me sõidame homme metsawalitsusesse,

papa. Tahad^{se}
Woinitski. Härräd, teed jooma!
Serebrjakow. Minu sõbrad, saatke mulle
 tee kabinetti, olge hääd! Mul on täna
 tarwis weel midagi teha.

Sonja. Aga metsawalitsuses meeldib sulle
 tingimata...
 (Jelena Andrejewna, Serebrjakow ja
 Sonja lahewad ära majasse. Telegin
 läheb laua juurde ja istub Marina
 kõrvale).

Woinitski. Palaw, lämmataw, aga meie suurel
 opetlasel on palitu seljas, kaloschid
 j alas, wihmawari ja kindad käes.

Astrow. Hoiab ennast järjekult.

Woinitski. Aga kui ilus t e m a ! Kui
 ilus! Kogu oma elu ajal ei ole ilusa-
 mat naesterahwast näinud.

Telegin. Kas ma sõidan wälja mööda, Mari-
 na Timofejewna, wõi jalutan ma wilus
 aias, wõi waatan selle laua pääle, ma
 tunnen ära rääkimata mõnusust! Ilm on
 nõiduvalt ilus, linnukesed laulawad,
 me kõik elame rahus ja ühes meeles -
 mis meile siis weel tarwis? (klaasi
 wõttes). Olen teile tundelikult tänu-
 lik.

Woinitski (unistawalt). Silmad... Imeilus
 nesterahwas!

Astrow. Jutusta õige midagi, Iwan Petrowitsch.

Woinitski (loiult). Mida sulle jutustada?

Astrow. Kas uudist ei ole midagi?

Woinitski. Ei midagi. Kõik wana. Mina olen
 seesama, mis olingi, olen ehk wast halwe-
 maks läinud, sest et laisaks olen jäänud,
 midagi ei tee enam ja ainult urisen, na-
 gu wana rõigas. Minu wana hakk, maman,
 sädistab ikka weel naesterahwaste eman-
 sipatsioonist, ühe silmaga waatab hauda,
 aga teiseaga otsib oma tarkadest raamatu-
 test uue elu koitu.

Astrow. Aga professor?

Woinitski. Aga professor istub endist wiisi

hommikust kuni hilja ööni oma kabine-
 tis ja kirjutab: "Kõik mõistus pingul,
 kortsud otsa ees, me laule teeme, teeme
 ja kiitusest me nende eest küll ilma
 jääme." Waene paber! Ta woiks parem oma
 enese elulugu kirjutada. Missugune wõrd-
 lemata hää aine see on! Wanaduse puhku-
 sele lastud professor, saad aru, wana
 kõnts, õpetatud pakskõht... Jooksja, luu-
 walu, pääwalu, kiusust ja kadedusest on
 maks üles paistetanud... Elab see paks-
 kõht oma esimese naese moisas, elab
 wastu tahtmist, sellepärast, et linnas
 elamine tema tasku järele ei ole. Kae-
 bab igawesti oma õnnetuste üle, ehk ta
 ise küll, tööpoolest, haruldaselt õnnelik
 on (närwiliselt). Mõttele ainult, missu-
 gune õnn! Lihtsa kõstri poeg, seminarist
 sai õpetlase aukraadid ja õpetooli kät-
 te, sai kõrgeauuliseks, senatõri wäimeheks
 jne. See kõik ei ole siiski mitte tähtis.
 Aga sina wõta, waata, mis. Inimene loeb ja
 kirjutab täpi päält kakskümmend wiis
 aastat kunstist, ilma et ta kunstist
 põrmugi aru saaks. Kakskümmend wiis aast-
 tat mäletseb ta wõoraid mõtteid realis-
 musest, naturalismusest ja kõiksugusest
 muust lobast, kakskümmend wiis aastat
 loeb ja kirjutab sellest, mis tarkadele
 juba ammu tutaw, rumalatele aga huwi-
 tuseta on, - tähendab, kakskümmend wiis
 aastat tallab tühja tuult. Ja sellel
 samal ajal, missugune eneseauustamine!
 Missugused nõudmised! Ta tuli, sai paiuki
 pääle ja teda ei tunne mitte üksainus
 elaw hing, ta on täiesti tundmata, tähen-
 dab, kakskümmend wiis aastat on ta wõora
 koha pääl olnud. Aga waata: kõnnib nagu
 pooljumalat!

Astrõw. No, sina oled kade, nagu näha.

Woinitski. Ja, olen kade! Aga missugune wõit
 naesterahwaste juures! Mitte üksigi Don
 Juan ei ole nii täielikku wõitu näha
 saanud! Tema esimene naene, minu õde, ilus,

tasane hing, puhas, nagu see sinine tae-
was, auus, suuremeelne, kellel auustajaid
enam oli, kui temal õpilasi - armastas
teda nii, nagu ainult puhtad inglid nii-
samasuguseid puhtaid ja ilusaid, nagu
nad isegi on, armastada võivad. Minu ema,
tema ämm, jumaldab teda siamaani ja
siamaani ajab ta temale puhalikku hir-
mu pääle. Teme teine naene, iludus, tark-
pää, teie nägite teda praegu, läks tema-
le, kui ta juba wana oli, andis temale
nooruse, iluduse, wabaduse, oma hiilguse.
Millo eest? Mis pärast?

Astrow. Kas ta professorile truu on?

Woinitski. Kahjuks, ja.

Astrow. Mispärast siis kahjuks?

Woinitski. Sellepärast, et see truudus
otsast lõpuni walsk on. Selles on palju
retorikat, aga ei ole loogikat. Wana mehe
wastu, keda kannatada ei wõi, truudust
murda - see on kõlbluseta, eneses aga
wast noorust ja elawat tundmust ära
lämmatada katsuda, - see ei ole kõlb-
luseta.

Telegin (nutuse häälega). Wanja, mina ei sal-
li, kui sa seda koneled. No, tööpoolest...
Kes naese wõi mehe vastu truudust mur-
rab, tähendab, et see on usalduseta inime-
ne, see wõib ka isamaa vastu truudust
murda!

Woinitski (paha meelega). Pane weski kinni,
Pannkook!

Telegin. Luba, Wanja. Minu naene jooksis minu
juurest armastatud mehoga teisel päewal
pärast pulmi ära, minu meelduwusetä wä-
limuse pärast. Pärast seda ei ole ma oma
kohust rikkunud. Ma armastan teda siia-
maani ja olen temale truu, aitan niipal-
ju kui wõin ja andsin kõik oma warandus-
se lapsekeste kaswatamiseks, kes tal
armastatud inimesega oliwad. Õnnest jäin
ma ilma, aga mulle jäi uhkus. Aga tema?
Noorus on juba mööda, iludus on looduse

seaduste mõjul koltunud, armastatud inimene suri ära... Mis on tal siis jäänud?

(Sonja ja Jelena Andrejewna tulewad sisse, vähe hiljem tuleb Maria Wasiljewna raamatuga, ta istub ja loeb; temale antakse teed ja ta joob ilma ümber vaatamata

Sonja (rutates, lapsenhoidjale). Sääli, Marinakene, tuliwad talumehed. Mine kõnele nendega, aga teed walan ma ise... (walab).
(Lapsenhoidja läheb ära. Jelena Andrejewna wotab oma tassi ja joob, kiige pääl istudes).

Astrow (Jelena Andrejewnale). Mina tulin ju teie mehe juurde. Teie kirjutasite, et ta väga haige on, reumathismus ja weel midagi, aga tuleb wälja, et ta üsna kõbus on.

Jelena Andrejewna. Eila õhtul oli ta pahur, kaebas walu üle jalgades, aga täna ei ole wiga midagi...

Astrow. Mina kihutasin ülepeäkaela kolmkümmend wersta Noh, ei ole midagi, ega see esimest korda ei juhtu. Selle eest jään ma kuni homseni teie juurde ja vähemalt magan qu antum satis (nagu kord ja kohus)

Sonja. Ja väga hääl. See on haruldane, et te meie pool ööd olete. Te ei ole wast lõunatgi söönud?

Astrow. Ei, ei ole söönud.

Sonja. No siis sööte ka lõunat. Meie sööme nüüd kella seitsme ajal (joob). Külm tee!

Telegin. Teemasinas on temperatura juba tuntawalt alanenud.

Jelena Andrejewna. Ei tee wiga, Iwan Iwanõtšch, meie joome ka külma.

Telegin. Wabandage... Mitte Iwan Iwanõtšch, waid Ilja Iljitsch... Ilja Iljitsch Telegin, wõi Pannkook, nagu moned mind minu tedretähelise näo pärast kutšuwad. Mina olen Sonjakese ristiisa ja korgeauuline teie abikaasa tunneb mind väga hästi. Ma elan nüüd teie juures, selles mõisas...

Kui olete lahkelt tähele pannud, sünnin ma iga päew teiega ühes lõunat.

Sonja. Ilja Iljitsch on meie abilise parem käsi (õrnalt). Andke, ristisa-kene, ma walan teile weel.

Maria Wasiljewna. Ah!

Sonja. Mis teil on, wanaema?

Maria Wasiljewna. Unustasin Aleksandrile ütlemast... kaotasin mälu... ma sain täna Harkowist, Paul Aleksajewitschi käest kirja... Saatis uue broschüre.

Astrow. On huwitaw?

Maria Wasiljewna. Huwitaw, aga wähe weider. Lükkab selle ümber, mida seitsme aasta eest ise kaitstes. See on kole.

Woinitski. Midagi ei ole kole. Jooge teed, maman.

Maria Wasiljewna. Aga mina tahan rääkida.

Woinitski. Aga meie kõneleme ja kõneleme juba wiiskümmend aastat ja loeme broschüresid. Oleks aeg juba lõpetada.

Maria Wasiljewna. Sinule on millegi pärast wastumeelt kuulda, kui mina kõnelen. Wabanda Jean, aga wiimasel aastal oled sa nii muutunud, et mina sind enam sugugi ära ei tunne... Sina oled kindlate waadetega inimene, selge isik.

Woinitski. Oh, ja! Ma olin selge isik, kellest aga kellegi selgust ei saanud... (waheaeg). Mina olen selge isik... Ei wõi enam kihwtisemalt nalja teha. Ma olen praegu 47 aastat wana. Kuni mine-wa aastani püüdsin mina niisamuti nagu teie, meelega oma silmi selle teie targutamiseга uduseks teha, et mitte tõsist elu näha, ja mõtlesin, et hästi teen. Aga nüüd, kui teie teaksite! Ma ei maga öösid pahameele pärast, wiha pärast, et aja nii rumalasti ära raisanud olen, kuna mul kõik oleks wõinud olla, mida mulle nüüd minu wanadus keelab!

Sonja. Onu Wanja, see on igaw!

- Maria Wasiljewna (pojale). Sina just kui süüdistad millesgi oma endisid mõt- teid... Aga süüdi ei ole mitte nemand, waid sina ise. Sina unustasid, et ar- wamised iseenesest midagi ei ole, surnud täht... Oli tarwis tegu teha.
- Woinitski. Tegu? Mitte igauks ei saa kir- jutaw perpetuum mobile olla, nagu teie herr professor.
- Maria Wasiljewna. Mis sa sellega ütelda tahad?
- Sonja (paluwalt). Wanaema! Onu Wanja! Palun teid!
- Woinitski. Ma waikin. Waikin ja palun andeks.
(Waheaeg).
- Jelena Andrejewna. Aga ilus ilm on täna...
(Waheaeg).
- Woinitski. Niisuguse ilmaga on hää ennast ülespuua...
(Telegin seab gitarre häälede. Marina kannib maja läheduses ja kutsub kanu).
- Marina. Tsip, tsip, tsip...
- Sonja. Marinakene, mispärast talumehed käi- siwad?
- Marina. Ikka seesama, jälle ikka söödi pärast. Tsip, tsip, tsip...
- Sonja. Keda sa nüüd?
- Marina. Kirju kana läks poegadega ära... Kui wiimati waresed ära ei wii...
(läheb ära).
(Telegin mängib polkat; kõik kuulawad waikides; töömees tuleb sisse).
- Töömees. Kas doktori härra on siin? (Ast- rowile). Olge hääd, Mihail Lwowitsch, teile sõideti järele.
- Astrow. Kust?
- Töömees. Wabrikust.
- Astrow (paha meelega). Tänan alandlikult. Mis siis, tarwis sõita... (otsib silma- dega kübarat). Pahandaw, tont wotku...
- Sonja. Kui wastumeelt see on, tööpoolest... sõitke wabrikust lõunale.

Astrow. Ei, siis on juba hilja. Kus siis...
 kuhu siis (töömehele). Waata mis, too
 mulle, hää mees, klaas wiina, tõepöolest
 (töömees läheb ära). Kus siis... Kuhu
 siis (leiaab kübara). Ostrowskil on
 ühes näitemängus inimene suurte wur-
 rude ja väheste waimuannetega... See
 olen mina. Noh, mul on au, härrased...
 (Jelena Andrejennale). Kui wahest mõni-
 kord minu poole sisse astute, wast
 ühes Sofja Andrejewnaga, siis olen ma
 tõsiselt rõõmus. Minul on wäikene mõi-
 sakene, kõigest tesätini kolmkümmend,
 aga kui see teid huwitab, sääl on ees-
 kujulik aed ja puukool, mille sarnast
 te tuhande wersta päält ümberringi ei
 leia. Minu kõrwal on kroonu metsawa-
 litsus... Metsaülem on sääl wana, põeb
 ühtepuhku, nii et kõik asju, tõepöolest,
 mina juhin.

Jelena Andrejewna. Mulle kõneldi juba, et
 teie wäga metsasid armastate. Muidugi,
 wõib wäga suurt kasu saada, kuid kas
 see teie päris elukutset ei sega. Teie
 olete ju arst.

Astrow. Ainult jumal üksinda teab, mis meie
 päris elukutse on.

Jelena Andrejewna. Ja on huwitaw?

Astrow. Ja, huwitaw asi.

Woinitski (ironiaga). Wäga!

Jelena Andrejewna. Teie olete weel noor
 inimene, näo järele, noh, 36-37 aastat...
 ja ei ole wististi nii huwitaw, nagu te
 kõnelete. Ikka mets ja mets. Ma arwan,
 üksluine.

Sonja. Ei, see on wäga huwitaw. Mihail Lwo-
 witsch istutab iga aasta uusi metsa-
 sid ja temale saadeti juba brongs au-
 raha ja diplom. Tema hoolitseb selle
 eest, et wanu ära ei häwitataks. Kui te
 tema jutu ära kuulate, siis olete tema-
 ga täiesti ühes nõuus. Tema kõneleb, et
 metsad ilustawad maad, et nad inimest

ilusast aru saama õpetavad ja temale ülendawa meeleolu loowad. Metsad pehmendawad karedat kliimat. Maades, kus pehme kliima, kulutatakse vähem jõudu loodusega wõitlemiseks ja sellepärast on säääl inimene pehmem ja õrnem; säääl on inimesed ilusad, paenduwad, kergesti äratatawad, nende kõne on ilus, liigutused gratsialised. Nende juures õitsewad teadused ja kunstid, nende mõtteteadus ei ole mitte tume, wahekorrd naesterahwastega on täis ilusat auumeelsust...

Woinitski (naerdes). Brawo, brawo! See on kõik armas, aga mitte usutaw, nii et (Astrowile) luba mind, mu sõber, edaspidi ahju puudega kütta ja küünisid palikidest ehitada.

Astrow. Sa wõid ahjusid turwastega kütta ja küünid kiwist ehitada. Noh, ma luban, raiu metsasid häda pärast, aga mis jaoks neid häwitada? Wene metsad ragisewad kirwe all, milliardid puud saawad hukka, metsloomade ja lindude eluasemed laastatakse ära, jõed jääwad madalateks ja kuiwawad ära, imeilusad maastikud kaowad jäädawalt, ja kõik sellepärast, et laisal inimesel taipu ei ole maha küürutada ja kütte materjali maast üles tõsta. (Jelena Andrejewnale). Kas ei ole õigus, proua? Peab mõistusetä metslane olema, et omas ahjus seda ilu põletada, seda häwitata, mida meie mitte luua ei wõi. Inimesele on mõistus ja loomise jõud kingitud, et seda suurendada, mis temale on antud, aga siamaani ei ole ta loonud, waid häwitanud. Metsasid on ikka vähem ja vähem, jõed kuiwawad ära, linnud hääbunud, kliima rikutud ja maa jääb iga päewaga ikka waesemaks ja näotumaks (Woinitskile). Sina waataid minu pääle ironiaga ja kõik, mis ma kõnelen, ei paista sulle tõsine olewat ja...

ja wõib olla, et see tõepoolest weider on, aga, kui ma talupoegade metsadest mööda lähen, mis ma raijumise eest päästsin, wõi kui ma kuulen, kui minu oma kätega istutatud noor mets mühab, tunnen ma, et kliima natukene ka minu wõimuses on, ja et kui tuhande aasta pärast inimene õnnelikuks saab, siis mina selles ka wähe süüdlane olen. Kui mina kasekese istutan ja siis näen kuidas ta haljendab ja tuule käes kõigub, siis saab minu hing uhkust täis ja mina... (töomeest nähes, kes kandealuse pääl klaasi wiina on toonud). Aga... (loob) mul on aeg minna. Kõik see on wististi lõpude lõppuks weider. Mul on au jumalaga jätta! (läheb maja poole).

Sonja (wõtab tema käe alt kinni ja läheb ühes). Kunas te siis meie poole sõidate?

Astrow. Ei tea...

Sonja. Jälle kuu aja pärast?...

(Astrow ja Sonja lähewad majasse, Maria Wasiljewna ja Telegin jääwad laua kõrwale; Jelena Andrejewna ja Woinitski lähewad rodu poole).

Jelena Andrejewna. Aga teie, Iwan Petrowitsch, pidasite ennast jälle wõimatult ülewal. Oli teil tarwis Maria Wasiljewnat äritada, perpetuum mobile üle kõnelda! Ja täna hommikusöögil waidlesite jälle Aleksandriga. Kui wäiklane see on!

Woinitski. Aga kui ma teda wihkan!

Jelena Andrejewna. Aleksandrit wihata ei ole põhjust. Ta on niisamasugune nagu kõik. Ei ole teist halwem.

Woinitski. Kui te oma nägu, oma liigutusi näha wõiksite... missugune laiskus elada. Ah, missugune laiskus!

Jelena Andrejewna. Ah, on ikka lodewus ja ka igaw! Kõik sõimawad minu meest, kõik waatawad minu pääle kaastundmusega: õnnetu, temal on wana mees! See osawõtlikkus

minu vastu, oh kui hästi ma tast aru saan! Nagu Astrow praegu ütles: teie kõik hävitate meeletult metsasid, ja warsti ei jää maa pääle enam midagi. Niisamuti meeletult hävitate te inimest ja peagi ei jää, tänu teile, maa pääle enam truudust, ega puhtust, ega iseenese ohwerdamise wõimet. Mispärast ei wõi teie ükskõikselt naesterahwast näha, kui ta mitte teie oma ei ole. Sellepärast sel doktoril on õigus - et teie kõikides purustamise saatan istub. Teil ei ole kahju metsadest, ega lindudest, ega naesterahwastest ega üksteisest...

Woinitski. Ma ei salli seda filosofiat!
(Waheaeg).

Jelena Andrejewna. Sellel doktoril on wäsinud, närwiline nägu. Huwitaw nägu. Sonjale ta nähtawasti meeldib, see on teda armastama hakanud ja ma saan temast aru. Minu ajal on ta juba kolm korda siin käinud, aga mina olen häbelik, ei ole kordagi temaga, nagu tarwis oleks, kõnelnud, ei ole talle lahketa sõna ütelnud. Ta mõtles, et ma kuri olen. Wististi oleme meie, Iwan Petrowitsch, sellepärast teiega niisugused sõbrad, et me mõlemad wäljakannatamatad, igawad inimesed oleme! Wäljakannatamatad! Ärge waadake minu pääle nõnda, ma ei salli seda.

Woinitski. Kas wõin ma teie pääle teisiti waadata, kui ma teid armastan? Teie olete minu õnn, elu, minu noorus! Ma tean minu lootused wastuarmastuse pääle on tühised, null wäärt, aga mulle ei ole midagi tarwis, lubage mind ainult teie pääle waadata, teie häält kuulda...

Jelena Andrejewna. Tasa, teid wõidakse kuulda! (lähewad majasse).

Woinitski (temale järele minnes). Lubage mind omast armastusest kõnelda, ärge

ajage mind ära, ja juba see üksi on mi-
nu jaoks ülisuureks õnneks...
Jelena Andrejewna. See on piinaw... (mõle-
mad lähewad majasse).
(Telegraf tõmbab keeli ja mängib polkat,
Maria Wasiljewna kirjutab midagi bro-
schüre äärte pääle).

E e s r i i e .

T e i n e w a a t u s .

Söögituba Serebrjakowi majas. Öö. On kuulda kuidas aias ööwaht koputab.

Serebrjakow istub lahtise akna ees leentoolis ja tukub ja Jelena Andrejewna istub tema korwal ja ka tukub.

Serebrjakow (üles wirgudes). Kes siin on? Sina, Sonja?

Jelena Andrejewna. Mina olen.

Serebrjakow. Sina, Leenakene... Wäljakannatamata walu!

Jelena Andrejewna. Sul on tekk põrandale kukkunud. (Mässib tal jalad sisse). Aleksander, ma panen akna kinni.

Serebrjakow. Ei, lämmastaw on... Ma jäin praegu tukkuma ja nägin unes, nagu oleks mul pahem jalg wõõras. Ärkasin piinawa walu pärast üles. Ei, see ei ole mitte podagra, ennem reumathismus. Mis kell nüüd on?

Jelena Andrejewna. Kakskümmend minutit ühe pääl. (Waheaeg)

Serebrjakow. Hommikul otsi raamatukogust Batjuschkowi. Ta on meil wististi.

Jelena Andrejewna. A?

Serebrjakow. Otsi hommikul Batjuschkowi. Mäletan ta oli meil. Aga mis pärast on mul nii raske hingata?

Jelena Andrejewna. Sa oled wäsinud. Teist ööd ei maga.

Serebrjakow. Kõneldakse, Turgenjew olewat podagrast rinnutuks jäänud. Kardan, kui minuga seda ei juhtu. Araneetud, jälk wanadus. Tont teda wõtaks. Kui ma wanaks jäin, siis muutusin iseenele wastikuks. Ja ka teile kõikidele on wist küll wastu meelt minu pääle waadata.

Jelena Andrejewna. Sa kõneled omast wanadusest niisuguse tooniga nagu oleks meie kõik süüdi, et sa wana oled.

Serebrjakow. Sinule olen ma ju kõige päält

wastik.

Jelena Andrejewna. (läheb ja istub eemale)

Serebrjakow. Muidugi, sul on õigus. Ma ei ole rumal ja saan aru. Sina oled noor, terve, ilus, tahad elada, aga mina olen wana mees, peaaegu surnukeha. Mis siis? Kas ma aru ei saa? Ja muidugi on rumal, et ma senini elus olen. Aga oodake, ma wabastan warsti teid kõiki. Aga mul kaua enam wenitada ei tule.

Jelena Andrejewna. Ma nõrken. Jumala pärast, jää wait.

Serebrjakow. Tuleb nii wälja, et minu pärast kõik ära on nõrkenud, igawust tunnewad, oma noorust hakkawad, ainult mina üksi maitseen elu ja olen rahul. No, ja, muidugi!

Jelena Andrejewna. Jää wait! Sa oled mind ära piinanud!

Serebrjakow. Mina olen kõik ära piinanud. Muidugi.

Jelena Andrejewna. (läbi pisarate) Wäljakannatamata! Ütle mis sa tahad minust?

Serebrjakow. Mitte midagi.

Jelena Andrejewna. Noh siis jää wait, Ma palun

Serebrjakow. Imelik, kui Iwan Petrõwitsch wõi see wana idiot Marja Wasiljewna kõnelema hakkawad, - ei ole midagi, kõik kuulawad, aga ütlen mina kas wõi ühe sõna, kui kõik ennast onnetu tundma hakkawad. Isegi minu heal on wastik. Noh, ütleme, mina olen wastik, mina olen egoist, mina olen isewalitseja, - aga kas mul isegi wanaduses ühtegi õigust egoismuse pääle ei ole? Kas ma seda ära teeninud ei ole? Kas mul siis, ma küsin, õigust ei ole rahulise wanaduse pääle, inimeste tähelepanemise pääle?

Jelena Andrejewna. Keegi ei taha sinult sinu õigusid ära wõtta. (tuul lööb akna kinni) Tuul on tõusnud, ma panen akna kinni (pnaeb kinni). Warsti hakkab wihma sadama. Keegi ei taha sinult sinu õigusid ära wõtta. (Waheaeg. õõwaht koputab aias ja laulab).

Serebrjakow. Terve eluaeg teaduse jaoks tööta, oma kabineti, auditoriumi ja auwääriliste seltsimeestega ära harjuda - ja korraga

asja ees teist taga, siis surnukeldrisse sattuda, siin iga päew rumalaid inimesi näha, tühiseid juttusid kuulda... Mina tahan elada, mina armastan, edu, armastan kuulsust, müra, aga siin kui Siberis. Iga minut minevikku taga igatseda, teiste edasijõudmist tähele panna, surma karta... Ei suuda! Ei ole jõudu! Aga siin ei taheta mulle weel minu wanadust andeks anda!

Jelena Andrejewna. Oota, kannata vähe: aasta wiie-kuue pärast olen ka mina wana.

(Sonja tuleb sisse)

Sonja. Papa, sina ise käskisid doktor Astrowi järele saata, aga kui ta siia scitis, ei wota sa teda vastu. See ei ole wiisakas. Ainult ilmaaegu tülitasime inimest...

Serebrjakow. Mis jaoks mulle sinu Astrow? Tema teab arstiteadusest niisama palju nagu mina täheteadusest.

Sonja. Ei woi ju ometi sinu jaoksja pärast terwet arstiteaduse fakulteeti siia tellida.

Serebrjakow. Selle totraga ei hakka ma kõnelemagi.

Sonja. Nii nagu arwad (istub), mulle ükskõik.

Serebrjakow. Mis kell nüüd on?

Jelena Andrejewna. Uhe pääl.

Serebrjakow. Lämmastaw... Sonja, anna mulle laua päält tilkasid!

Sonja. Silmapilk (annab tilgad).

Serebrjakow. (äritatult) Ah, mitte need! Mitte midagi ei tohi paluda!

Sonja. Ole hää, ära tujutse. Wõib olla, mõne dele meeldib see wast, aga mind peasta sellest, ole nii lahke. Mina ei armasta seda. Ja mul ei ole aegagi, mul on tarwis homme wara üles tousta, minul on heinamaale minek.

(Woinitski tuleb sisse, õõkuub seljas ja küünal käes)

Woinitski. Wäljas on äike tulemas. (wälk) Näete, Jelena ja Sonja, minge magama, ma tuln teie asemele.

Serebrjakow. (hirmunult). Ei, ei! Ärge jätke mind temaga üksi! Ei. Tema sõnab mu ära.

Woinitski. Aga neile peab ometi rahu andma! Nad

ei maga juba teist ööd.

Serebrjakow. Mingu magama, aga ka sina mine ära. Täna. Palun sihd. Meie endise sõpruse nimel, ära protesteri. Pärast kõnele-

Woinitski. (pilkawa naeratusega). Meie endise sõpruse... Endise...

Sonja. Wait, onu Wanja.

Serebrjakow. (naesele). Minu kallim, ära jäta mind temaga üksi. Tema sõnab mind ära.

Woinitski. See läheb isegi naljakaks.

(Marina tuleb küündlaga sisse)

Sonja. Heitnud parem magama, Marinakene. On juba hilja.

Marina. Teemasin on laua päält ära koristamata. Ei ole see magama heitmine nii lihtne.

Serebrjakow. Kõik on magamata, nõrkewad, ainult mina üksi olen õnnis.

Marina. (läheb Serebrjakowi juurde, õrnalt) Iis, iaskene? Valus? Minul enesel jalad undawad, nii muud kui undawad aga (korraldab tekki) See on teil ammu aegne haigus. Weera Petrowna, kadunuke, Sonja ema, ei maganud sagedasti ööd läbi, nägi waewa. Ta armastas teid väga... (lahe aeg) Wanad inimesed on nagu lapsed, tahawad, et neid keegi haletseks, aga wanadest ei ole ju kellegil kahju. (suudleb Serebrjakowi õla.) Lähme, isakene, woodisse... Lähme, kullake... Ma joodan sind pärna teega, soojendan su jalgu... Palun jumalat sinu eest...

Serebrjakow. (liigutatult) Lähme, Marina.

Marina. Minul enesel jalad nii muud kui undawad, nii muud kui undawad aga! (wiib Serebrjakowi ühes Sonjaga) Weera Petrowna nägisagedasti waewa, ikka nuttis... Sina, Sonjakene, olid siis weel wäike, rumal... Astu, astu, isakene... (Serebrjakow, Sonja ja Marina lähewad ära).

Jelena Andrejewna. Ma olen ennast temaga ära piinanud. Waewalt seisan jalul.

Woinitski. Teie temaga, aga mina ise enesega.

Juba kolmandat ööd ei maga.

Jelena Andrejewna. Ei ole õnne siin majas. Teie ema wihkab kõike, pääle oma broschürede ja professori, professor on äritatud, mind ei usu, teid kardab; Sonja on isa pääle wihane, on minu pääle wihane ja ei kõnele minuga juba kaks nädalat; teie wihkate meest ja põlgate awalikult oma ema; mina olen äritatud ja pidin täna juba paarküm- mend korda nutma hakkama... Ei ole õnne siin majas.

Woinitski. Jätame mõttetarkus.

Jelena Andrejewna. Teie, Iwan Petrowitsch, olete haritud ja tark ning peaksite, wististi, aru saama, et ilm mitte tulekahjude, mitte mõrtsukate läbi hukka ei lähe, waid wihkamise, waenluse, kõigi nende wäiksete pahanduste läbi. Teie kohus ei oleks mitte nuriseda, waid kõiki lepitada.

Woinitski. Esiteks lepitage mind ise enesega ära! Minu kallid... (kumardab tema käe juurde)

Jelena Andrejewna. Jätke! (wõtab käe ära) Min- ge ära!

Woinitski. Wihm läheb kome üle ja looduses muutub kõik wärskeks ja hingab kergelt. Ainult mind üksinda ei wärskenda äike. Päewal ja öösel kägistab mind, nagu kodu- käia, mõte, et minu elu tagasisaamata, kaotatud on. Minewikku ei ole, ta on -ruma- lalt, tühiselt, asjata ära kulutatud, aga olewik on kole oma mõttetuse pärast. Nii on minu elu ja minu armastus: kuhu pean ma nad panema, mis pean ma nendega tegema? Minu tundmus läheb ilmaasjata hukka, nagu päikese kiir, mis auku on sattunud, ja ka mina ise lähen hukka.

Jelena Andrejewna. Kui te mulle omast armastu- sest kõnelete, siis jään ma nagu nüriks ja ei tea, mis rääkida. Wabandage, ma ei wõi tei- le midagi ütelda (Tahab minna) Hääd ööd!

Woinitski. (temale tee pääle ette astudes) Ja kui teie teaksite, kuidas ma selle motte

all kannatan, et minu kõrwal sellessamas majas teine elu hukka saab. - teie! Kida te ootate? Missugune neetud mõttetarkus eksitab teid? Saage ometi aru, saage aru.

Jelena Andrejewna. (waatab teraselt tema pääle)

Iwan Petrowitsch, teie olete purjus.

Woinitski. Võib olla, võib olla...

Jelena Andrejewna. Kus doktor on?

Woinitski. Sää!... minu pool ood. Võib olla, võib olla... Kõik võib olla!

Jelena Andrejewna. Ja ka täna jõite? Mis tare wis?

Woinitski. On ikkagi elu sarnane... Ärge eksitage mind, Helene!

Jelena Andrejewna. Waremalt ei joonud teie kunagi ja ei kõnelnud kunagi nii palju. Minge magama! Mul on teiega igaw.

Woinitski. (tema käe juurde kumardades) Minu kallis... imeilus!

Jelena Andrejewna. (paha meelega) Jätke mind. See on wastik, lõpuks wastik. (läheb ära)

Woinitski. (üksi) Ära läks... (waheaeg) Kümme aastat tagasi sain ma temaga kadunud õe juures kokku. Siis oli ta 17, aga mina 37 aastane. Mispärast ei hakkanud ma teda siis armastama ja ei kosinud teda? See oli ju nii võimalik! Ja nüüd oleks ta minu naene... Ja... Nüüd oleks meie mõlemad äikse pärast üles wirgunud, tema oleks müristanist kartnud, aga mina oleksin teda oma kaenlas hoidnud ja sosistanud: "ära karda, mina olen siin". O, imeilusad mõtted, kui hää, ma naeran isegi... aga, minu jumal, mõtted lähewad pääs seegi... Miks ma wana olen? Miks ta minust aru ei saa? Tema koneand, laisk moral, rumalad, laisad mõtted maailma hukkanämisest - kõik seda wihkan ma sügawalt. (waheaeg) Oh, kui petetud ma olen! Ma jumaldasin seda professori, seda armetut jooksja-õpõdejat, ma tegin tema jaoks tööd nagu härg! Mina ja Sonja pigistasime sellest mõisast wiimase mahla wälja; meie kaupelsime, nagu hangeldajad paastu oli,

ernete ja kogu piimaga, olime ise pool söö-
mata, et krossidest ja kopikutest tuhandeid
kokku koguda ja temale saata. Ma olin tema
ja ta teaduse pääle uhke, ma elasin, ma hin-
gasintemast kõik, mis ta kirjutas ja ütles,
näis mulle genialne olevat... Jumal, aga
nüüd? Nüüd on ta ametist ära ja nüüd on
terve tema elu lõpu arwe näha: pärast teda
ei jää mitte ühte lehekülgegi tööd, ta on
täiesti tundmata, ta on null! Seebi mull!
Ja mina olen petetud... näen - rumalasti
petetud... (Astrow tuleb sisse kuub seljas
ilma westi ja kaelasidemeta; ta on vähe
windis; tema järele Telegin gitarrega)

Astrow. Mängi!

Telegin. Koik magavad!

Astrow. Mängi!

(Telegin mängib tasa).

Astrow. (woinitskile) Sa oled üks siin? Daa-
mesid ei ole? (käsa puusa pannes) laulab
tasa) "Liigu maha, ahi ka, peremees maha
heita ei saa"... Aga minu ajas äike üles.
Tubli wihmakene. Mis kell nüüd on?

Woinitski. Tont teda teab.

Astrow. Ma oleksin nagu Jelena Andrejewna häält
kuulnud.

Woinitski. Ta oli praegu siin.

Astrow. Tore naesterahwas. (waatab rohu klaasi-
sid laua pääl). Rohud. Missugusid tähti siin
küll ei ole! Küll Harkowi, küll Moskwa, küll
Tuula omasid... On kõik linnad oma jooksjä-
ga ära tüütanud. On ta nüüd haige wõi
ainult wigurdab?

Woinitski. Haige. (waheaeg)

Astrow. Miks sa täna nii kurb oled? Professori
rist kahju, mis?

Woinitski. Jäta mind.

Astrow. Wõi oled professori prouat armastama
hakanud?

Woinitski. Tema on minu sõber.

Astrow. Juba?

Woinitski. Mis tähendab see "juba"?

Astrow. Naesterahwas wõi meesterahwa sõber
ainult niisuguses järje korras olla: esi-

teks hää tuttaw, siis armuke ja selle järele juba söber.

Woinitski. Jätk mõttetarkus.

Astrow. Kuidas? Ja... Peab tunnistama, - muutun jälgiks. Näed, ma olen purjus. Harilikult joon ma ennast nii täis üks kord kuus. Kui ma niisuguses seisukorras olen, siis lähen ma häbemataks ja ülbiks wiimase võimaluseni. Siis ei pea minu ees ükski asi! Ma wotan kõige raskemad operatsioonid ette ja teen nad üli-hästi ära; ma maalin kõige laiemaid tulewiku plaanisid; sellel ajal ei ole ma enese silmis mitte enam weiderdaja ja usun, et inimesesoole väga suurt kasu toon... kole suurt! Ja sellel ajal on minul oma enese filosofiline süstem, ja kõik teie, wennad, näite mulle niisugused mardikadolewat... pisielukad. (Teleginile) Pannkook, mängi!

Telegin. Söbrakene, ma oleksin kõigest hingest walmis sinu jaoks, aga saa ometi aru, majas magawad kõik!

Astrow. Mängi!

(Telegin mängib tasa).

Astrow. Oleks tarwis wiina wõtta. Lähme, sääl jäi neil wist weel konjakut järele. Aga kui koitma hakkab sõidame minu poole. Läheb? Minul on welsker, kes kunagi ei ütlenud "läheb", waid: lääb. Kole wõrukael. Nii siis lääb? (sissetulewat Sonjat nähes) Wabandage, ma olen ilma kaelasidemeta. (läheb ruttu ära. Telegin läheb tema järele).

Sonja. Ja sina, onu Wanja, oled jälle doktoriga ühes ennast täis joonud. Kullakallistel on kindel sõprus. Noh, see on juba alati niisugune, aga mispärast sina siis? Sinu wanaduses ei kõlbä see enam sugugi.

Woinitski. Wanadus ei tähenda siin midagi. Kui tosi elu ei ole, siis elatakse pettepillidest. On ikkagi parem, kui mitte midagi.

Sonja. Hein on meil kõik maha niidetud, iga päew sadab wihma, kõik mädaneb ära, aga sina jahid pettepillidega. Majapidamise

olud sa hoopis hooletusesse jätnud... Mina
töötan üksinda, jõud on täiesti otsas...
(ehmatanult). Onu, sul on pisarad silmas!

Woinitski. Missugused pisarad? Midagi ei ole.
...rumalus... Sa waatasid praegu minu pääl-
le, nagu sinu kadunud ema. Minu armast (suud-
leb ahnelt tema käsa ja nägu) Minu öde...
minu armast öde... kus ta nüüd on? Kui tema
teaks! Ah kui tema teaks!

Sonja. Mis? Onu, mida teaks?

Woinitski. Raske on, ei ole häa... Ei midagi...
Pärast... Ei midagi... Ma lähen ära... (läh-
heb ära)

Sonja. (koputab ukse pääle) Mihail Lwowitsch!
Teie ei maga? Palun minutiks!

Astrow. (ukse taga) Silmapilk! (tuleb vähe aja
pärast sisse, tal on juba west seljas ja
kaelaside ees) Mis käsete?

Sonja. Teie ise jooge, kui see teile wastik ei
ole, aga ma palun, ärge andke onule juua.
Temale on see kahjulik.

Astrow. Häa küll. Meie ei joo enam. (waheaeg).
Ma sõidan silmapilk ära oma poole. Otsus-
tatud, tehtud ja alla kirjutatud. Kuni ho-
bused ette rakendatakse, on juba koit väljas.

Sonja. Wihna sadab. Oodake hommikuni.

Astrow. Mike läheb mööda, ainult pilwe äär puu-
tub siia. Sõidan. Ja palun, ärge kutsuge
mind enam oma isa juurde. Mina ütlen tema-
le jooksja, aga tema - reumathismus; mina
palun pikali olla, tema istub. Ja täna ei
hakanud ülepää minuga kõnelemagi.

Sonja. On ära hellitatud. (otsib puhwetist). Ta-
hate natuke süüa.

Astrow. Andke minugipärast.

Sonja. Mina armastan öösiti vähe süüa. Puhweti-
kapis on nähtawasti midagi. Kõneldakse, et
tal eluajal naesterahwaste juures palju õn-
ne on olnud, ja daamed on ta ära hellitanud,
wõtke juustu. (mõlemad seisawad puhwetikapi
juures ja söowad).

Astrow. Ma ei ole täna midagi söönud, ainult jõin.
Teie isal on raske iseloom. (wõtab puhwetist
pudeli). Wõib? (jjoob klaasi täie). Siin ei

ole kedagi ja wõib otsekoheselt kõnelda. Teate, mulle paistab, et ma teie majas ühte kuudgi ära ei elaks, lämbuksin ära selles õhus... Teie isa, kes üleni oma jooksja haigusesse ja raamatutesse on uppunud, onu Wanja, oma meeletusaga, teie wanaema, lõpuks teie woorasema...

Sonja. Mis woorasema?

Astrow. Inimeses peab kõik ilus olema: nägu, riided, hing, mõtted. Tema on ilus, ilma waidlemata, aga... ta ainult sööb, magab, jalutab, nõiub meid kõiki oma iludusega - ja muud midagi. Temal ei ole mingisuguseid kohustusi, tema jaoks teewad tööd teised... On ju nii? Aga laisklew elu ei wõi puhas olla (waheaeg). Siiski, wõib olla, ma olen liiga wali. Mina ei ole eluga rahul, nagu teie onu Wanjagi, ja meie mõlemad muutume irisejateks.

Sonja. Teie ei ole eluga rahul?

Astrow. Uleültre armastan ma elu, aga meie maakonnas wene, metsatagust elu ei wõi ma sallida ja põlgan teda koige oma hinge jouuga. Aga mis minu enese isikusse puutub, siis ei ole temas, jumala eest, mitte midagi hääd. Teate, kui pimedal ööl metsa mööda lähed ja siis sel ajal eemalt tuluke paistab, siis ei pane tähele - wäsimust ei pimedust, aga torkawaid oksid, mis sulle vastu nägu lööwad... Ma teen tööd, - seda teie teate, - nagu mitte keegi terwes maakonnas, saatus peksab mind.

järelejätmata, wahetewahel tunnen ma wäljakannatamata piina, aga minul ei ole eemal tulukest. Ma ei oota enese jaoks enam midagi, ei armasta inimesi... Ammu juba ei armasta kedagi.

Sonja. Mitte kedagi?

Astrow. Mitte kedagi? Wähe õrnust tunnen ma ainult teie wana Marina vastu - wana mälestuse järele. Talumehed on väga üksluis-

sed, edenemata, elavad mustalt, ja haritlas-
tega on raske läbi saada. Nad wäsitawad
ära. Nad kõik meie hääd tuttawad, mõtlewad
wäiklaselt, tunnewad wäiklaselt ja ei näe
kaugemale omast ninast - on lihtlõbaselt
rumalad. Aga need, kes targemad ja toekamad,
on hüsterilised, analüüsiist ja refleksi-
onist ära söödud... Need wirisewad, wihkawad,
peksawad haiglaselt keelt, liginewad in-
imesele küljega, waatawad tema peale kõõriti
ja otsustawad: "Oh, see on waimuhaige" -
wõi: "See on sõnadekõlksutaja. Aga kui ei
tea, missugune silt minu otsaesise külge
kleepida, siis ütlewad: - "See on weider
inimene, weider!" Ma armastan metsa - see
on weider; ma ei söö liha - see on weider.
Otsekohest, puhast, waba wahekorda looduse
ja inimeste wastu ei ole enam... Ei ole
ja ei ole! (tahab juua).

Sonja. (takistab teda) Ei, palun teid, palun, är-
ge jooge enam.

Astrow. Mispärast.

Sonja. See ei sünni teile sugugi! Teie olete
kaunis, teil on niisugune orn hää... Weel
rohkemgi, teie olete niisugune, nagu mitte
keegi koigiät, keda mina tunnen, - teie ole-
te ilus. Mispärast tahate teie siis hari-
likkude inimeste sarnaseks saada, kes joo-
wad ja kaarta mängiwad? O, ärge tehke seda
ma palun teid! Teie kõnelete ühtepuhku, et
inimesed ei loo mitte, waid ainult purus-
tawad seda, mis neile ülewalt on antud. Mis
pärest siis, mispärest purustate teie ise
ennast? Ei ole tarwis, ei ole tarwis, pa-
lun, wannutan teid.

Astrow. (sirutab temale käe). Ma ei joo enam.

Sonja. Andke mulle sõna.

Astrow. Auusõna.

Sonja. (pigistab tugewasti kätt). Tänan!

Astrow. Basta! Ma olen kaineks saanud. Näete,
ma olen juba täiesti kaine ja jään nii-
suguseks oma päewade lõpuni. (waatab kella)

Nii siis, jätkame edasi. Mina ütlen: minu aeg on juba mööda, minu jaoks on juba hilja... Olen wanaks jäänud, töö sisse waju- nud, labaseks muutunud, kõik tundmused on tõnksiks läinud ja, näib nii, et ma enam inimest taga hoidma hakata ei wõiks. Ma ei armasta kedagi ja... ei hakkagi enam armastama. Mis mind weel wangistab, siis on see iludus. Tema wastu ei ole ma ükskõik- ne. Mulle paistab, et kui Jelena Andrejewna tahaks, siis wõiks ta mul ühepäewaga pää se- gi ajada... Aga see ei ole ju armastus, ei ole kindel side. (katab näo kätega kinni ja nõksatab).

Sonja. Mis teil on?

Astrow. Niisamuti,... Suure paastu ajal suri mul haige chloroformi all ära.

Sonja. Aeg on seda juba unustada. (waheaeg) Ütel- : lge mulle, Mihail Lwowitsch... Kui minul oleks sõber, wõi noorem õde, ja kui teie teada saaksite, et tema... no, ütleme, teid armastab, kuidas teie siis selle pääle waa- taksite?

Astrow. (olasid kehitades). Ei tea. Arwatawasti mitte kuidagi. Ma annaksin talle mõista, et ma teda armastama hakata ei wõi, siis on ja oieti ei ole minu pää selle kallal ame- ctis. Olgu kuidas on, aga kui sõita, siis on juba aeg. Jumalaga, tuwikene, muidu ei lõpe- ta meie nii wiisi hommikuni. (pigistab kätt) Ma lähen läbi wõoraste toa, kui lubate, mui- du kardan, kui wiimaks teie onu mind kinni ei pea. (läheb ära)

Sonja. (üksi) Ta ei ütelnud mulle midagi... Tema hing ja süda on ikka weel minu eest warjatud, aga mispärast tunnen ma siis ene- se nii õnneliku olewat? (naerab õnne pär- rast) Ma ütelsin temale: teie olete ilus, auus, teil on niisugune õrn hääl... Kas see ei olnud siis mitte kohane? Tema hääl wä- riseb, paistab... ma tunnen teda praegu õ- hus. Aga kui ma temale nooremast õest kõ- nelsin, ei saanud ta aru. (käsa murdes) Oh,

kui hirmus see on, et ma inetu olen! Kui hirmus! Aga ma tean, et ma inetu olen, tean... Mineval pühapäeval, kui ma kirikust välja tulin, kuulsin ma, kui minust kõneldi ja üks naesterahwas ütles: "tema on hää, suuremeelne, aga kahju, et ta nii inetu on"... Inetu...

(Jelena Andrejewna tuleb sisse).

Jelena Andrejewna. (teeb aknad lahti). Aike on üle läinud. Missugune hää öhk! (waheaeg).
Kus doktor on?

Sonja. Läks ära. (waheaeg.)

Jelena Andrejewna. Sofi!

Sonja. Mis?

Jelena Andrejewna. Kui kaua te tahate minuga pahane olla? Teine teisele ei ole meie mingisugust kurja teinud. Mis pärast peaksime meie siis waenlased olema? Küllalt....

Sonja. Ma ise tahtsin... (kaelustab teda) Küllalt pahanemisest.

Jelena Andrejewna. Ja wäga ilus. (mõlemad on erutatud).

Sonja. Papa heitis woodisse?

Jelena Andrejewna. Ei, istub wõõrastetoas... Meie ei kõnele teine teisega terve nädalate kaupa ja jumal teab mis pärast see nii on... (näeb, et puhwet lahti on) Mis see on?

Sonja. Mihail Lwowitsch sõi õhtut.

Jelena Andrejewna. Ja ka wiina on... Wõtame joome sinasoprust.

Sonja. Joome.

Jelena Andrejewna. Ühest klaasist... (walab)
Nii on parem. Koh tähendab - sina?

Sonja. Sina! (Joowad ja suudlewad). Ma tahtsin juba ammugi leppida, aga ikka oli nagu piinlik.... (nutab)

Jelena Andrejewna. Mis sa siis nüüd nutad?

Sonja. Ei midagi, ma niisamati.

Jelena Andrejewna. No, küllalt, küllalt... (nutab)
Imelik inimene, ka mina hakkasin nutma...

(waheaeg) Sina oled minu pääle pahane sellepärast, et mina just nagu käsu pärast sinu isale läksin. Kui sa wandeid usud, siis wannun sulle - ma läksin temale armastuse pärast. Ta meeldis mulle, kui õpetlane ja kuulus mees. Armastus ei

olnud eht, oli kunstlik, aga mulle paistis ju siis, et ta eht oli. Ma ei ole süüdlane. Aga sina ei jätnud meie pulma päewast saadik järele, mind oma terawade, uuriwate silmadega nuhtlemast.

Sonja. No, rahu, rahu! Unustame!

Jelena Andrejewna. Ei ole tarwis nii waadata - see ei sünni sinule. On tarwis kõiki uskuda, muidu ei ole wõimalik elada. (waheaeg)

Sonja. Ütle mulle südame tunnistuse järele, nagu sõber... kas sa oled õnnelik?

Jelena Andrejewna. Ei.

Sonja. Ma teadsin seda. Veel üks küsimus. Ütle otskoheselt, - sa tahaksid, et sul noor mees oleks?

Jelena Andrejewna. Missugune laps sa veel oled. Muidugi tahaksin ma. (naerab) Noh, küsi veel midagi, küsi...

Sonja. Kas doktor sulle meeldib?

Jelena Andrejewna. Ja, wäga.

Sonja. (naerab). Minul on rumal nagu... ja? Ta läks ära, aga mina kuulsin ikka tema häält, sa-mmusid, ja kui pimedasse aknasse waatan, - siis paistab mulle sealt tema nagu. Lase mind kõik ära ütelda... Aga ma ei woi nii kowasti kõnelda, mul on hõbi. Läheme minu poole tuppa, säääl räägime. Ma paistan sulle rumal olewat? Tunnista üles... Ütle mulle midagi temast....

Jelena Andrejewna. Mida siis?

Sonja. Ta on tark... Ta mõistab kõik, wõib kõik... Tema arstib ja istutab metsa...

Jelena Andrejewna. Mitte metsas ja arstiteaduses ei ole asi... Minu armas, saa aru, see

on anderikkus! Aga kas sa tead, mis tähendab and? Julgus, waba pää, laialine woit. Istutab puukese ja mõtleb juba ette, mis sellest tuhande aasta pärast saab, juba wilgub temale kaugelt inimesesoo õnn. Nii-suguseid inimesi on harwa, neid peab armastama... Ta joob, on jämedapoolne, - aga mis sellest siis wiga? Anderikkas inimene ei saa Wenemaal puhas olla. Mõtle isegi, mis elu sellel doktoril on! Teede pääl läbi-pääsemata pori, külmad, tuisud, koledad kaugused, jäme, metsik rahwas, ümberringi puudus, haigused, ja niisuguses olukorras on sellel, kes tööd teeb ja päewast päewa woitleb, raske ennast neljakümmne aastani puhas ja kaine hoida... (suudleb teda) Ma soowin sulle südamest, sa oled õnne wäärt... (tõuseb ülesse). Aga mina olen wäljakannatamata api sodiline isik... Ja ka muusikag, ja mehe majas, kõigis romanid'es - ühe sõnaga - igal-pool, olin ma ainult episodiline isik. Oieti ütelda, kui mõtlema hakata, Sonja, siis olen ma wäga, wäga õnnetu! (kõnnib erutatult näitelawa mööda). Ei ole mul õnne selles ilmas. Ei ole! Mis sa naerad?

Sonja. (naerab nagu kinni kattes). Ma olen nii õnnelik, õnnelik!

Jelena Andrejewna. Ma tahaks mängida... Ma mängiksin nüüd midagi.

Sonja. Mängi. (kaelustab teda). Ma ei saa magada... Mängi!

Jelena Andrejewna. Silmapilk. Sinu isa ei maga. Kui ta haige on, siis äritab muusika teda. Mine küsi. Kui temal midagi selle vastu ei ole, siis mängin. Mine.

Sonja. Silmapilk. (läheb ära). (Aias koputab öowaht).

Jelena Andrejewna. Ma ei ole juba ammu enam mänginud. Mängin ja nutan, nutan, nagu narr. (aknast wälja). Kas sina koputad, Jefim?

Öowahi hääl. Jah.

Jelena Andrejewna. Ära koputa, härra on haige.

Öowahi hääl. Silmapilk lähen ära! (wilistab).

Krants, Poiss, Krants! (waheaeg).

Sonja. (tagasi tulles). Ei tohi!

Eesriie.

III W A A T U S.

Wõõrastetuba Serebrjakowi majas. Kolm ust: pa-
remal pool, pahemal pool ja keskel. Päewa aeg.
Woinitski, Sonja istuvad ja Jelena Andrejewna
konnib näitelawal millegi üle mõeldes.

Woinitski. Herra professor arwas hääks soowi
 awaldada, et meie kõik täna kella üheks
 lõuna ajal sellesse wõõraste tuppa kokku
 koguksime. (waatab kella). Weerand puudub
 ühest. Tahab millestgi ilmale teadust an-
 da.

Jelena Andrejewna. Wististi mõni tarwiline asi.

Woinitski. Mingisuguseid tarwilisi asju ei
 ole tal. Kirjutab tühja puru, iriseb ja on
 kade, muud midagi.

Sonja. (etteheitwal toonil). Onu!

Woinitski. On, no, wabandage. (näitab Jelena An-
 drejewna pääle). Waadake: konnib ja tuik-
 leb laiskuse pärast. Wäga armas! Wäga!

Jelena Andrejewna. Teie tõnisete terve päew,
 ikka tõnisete - kuidas see ära ei tüüta!
 (igatsedes) Ma suren igawuse kätte, ei tea
 mis teha.

Sonja. (õlasid kehitades). Kas tegemist wähe?

Kui ainult tahaksid.

Jelena Andrejewna. Näituseks.

Sonja. Juhata majapidamist, õpeta, arsti. Kas
 ametit wähe? Kui sind ja papat siin ei
 olnud, käisime meie onu Wanjaga ise turu-
 pääl jahuga kauplemas.

Jelena Andrejewna. Ei mõista. Ja ei ole ka hu-
 witaw. Ainult ideelistes romanides õpeta-
 takse ja arstitakse talumehi, aga kuidas
 mina nii korraga, asja ees teist taga, wõ-
 tan kätte ja lähen neid õpetama ja arstima?

Sonja. Aga mina jälle ei saa äru, kuidas mitte
 minna ja mitte õpetada. Oota, ka sina haritud
 ära. (kaelustab teda). Ära tunne igawust,
 kallis. (naerab) Sina tunned igawust, ei leia
 enesele kohta, aga igawus ja tööta olek on
 kilgehakkawad. Waata, onu Wanja ei tee mitte

midagi ja käib ainult sinu järel nagu wari, mina jätan oma tegemised ja jooksen sinu juurde, et juttu ajada. Olen laisaks läinud, ei suuda! Doktor Mihail Lwowitsch käis enamalt meie pool väga harwa, ükskord kuus, oli raske teda kodust wälja saada, aga nüüd sõidab ta iga päew siia, on oma metsa ja arstiteaduse kus seda ja teist jätnud. Sa oled wististi nõid.

Woinitski. Miste kurdate. (elawalt). No, minu armas, kallid, olge mõistlik! Teie soontes woolab näkineitsi weri, olge siis ka näkineitsi! Lubage enesele wabadust, kas wõi ükskordgi elus, hakake rutenini mõnda weewaimu armastama kuni kõrwadeni ja pu-uh-üle-pää weepöörisesse, nii et herr professor ja meie kõik ainult käsa laiutaksime.

Jelena Andrejewna. (wihaga). Jätke mind rahule! Kui südamega see on! (tahab ära minna).

Woinitski (ei lase teda). No, no, minu room, andke andeks... Palun andke andeks! (suudleb kätt). Rahu.

Jelena Andrejewna. Inglilgi ei jätku kannatust, arwake isegi.

Woinitski. Rahu ja kokkuleppinise täheks toon ma silmapilk kimbu roosisid; juba hommikul walmistasin teie jaoks... Sügisesed roosid, üliilusad, kurwad roosid... (läheb ära).

Sonja. Sügisesed roosid - üliilusad, kurwad roosid... (mõlemad waatawad laknast wälja).

Jelena Andrejewna. Ongi juba septembri kuu. Kuidas me siin küll talwe ära elame! (waheag). Kus doktor on?

Sonja. Toag, onu Wanja pool. Kirjutab midagi. Ma olen rõõmus, et onu Wanja ära läks, mul on tarwis sinuga kõnelda.

Jelena Andrejewna. Mille üle?

Sonja. Millest? (paneab pää temale rinna pääle).

Jelena Andrejewna. No, küllalt, küllalt... (silitab tema juuksid). Küllalt.

Sonja. Ma ei ole mitte ilus.

Jelena Andrejewna. Sul on toredad juuksed.

Sonja. Ei! (waatab ümber, et ennast peeglis näha) Ei, kui naesterahwas ilus ei ole siis

üteldakse talle: "teil on toredad silmad, teil on toredad juuksed"... Ma armastan teda juba kuus aastat, armastan rohkem kui oma ema; ma kuulen teda iga minut, tunnen tema käepigistust, ja ma waatan ukse pääle. ootan, mulle paistab ikka, et ta iga silmapilk sisse tuleb. Ja sa näed, ma tulen ikka sinu juurde, et temast kõnelda. Nüüd käib ta iga päew siin, aga ei waata minu pääle, ei näe... See on niisugune kannatamine! Minul ei ole ühtegi lootust, ei ole, ei ole! (meeleheitel). Oh, jumal, saada mulle jõudu... Ma palusin terve öö... Ma lähen sagedasti tema ligidusesse, hakkan ise temaga kõnelema, waatan temale silma... Minul ei ole juba enam uhkust, ei ole jõudu enese üle walitseta... Ei jõudnud pidada ja tunnistasin eila onu Wanjale, et armastan... Ja kõik teenijad teawad, et ma teda armastan. Kõik teawad.

Jelena Andrejewna. Aga tema?

Sonja. Ei. Tema ei pane mind tähele.

Jelena Andrejewna. (järele mõeldes). Weider inimene on ta... Kas tead mis? Luba, ma kõnelen temaga... Ma nii ettevaatlikult, mõistu... (waheaeg). Tõepoolest, kui kaua siis teadmatuses olla... Luba!

Sonja (noogutab jaatawalt pääga).

Jelena Andrejewna. Ja ilus. Armastab wõi ei armasta - seda ei ole raske teada saada. Sina ära häbene, tuwike, ära saa rahutuksma kuulan ta ettevaatlikult üle, ta ei pane täheleegi. Meil on tarwis ainult teada saada: ja wõi ei? (waheaeg). Kui ei, siis ärge käigu siin. Nii?

Sonja. (nookutab jaatawalt pääd).

Jelena Andrejewna. On kergem, kui ei näe. Edasi lükkama me ei hakka, küsime nüüd kohe. Ta tahtis mulle mingisuguseid joonistusi näita - ma hakata... Mine ütle, et temaga kõnelda tahan.

Sonja. (suures erutuses). Sa ütled mulle täit tätt?

Jelena Andrejewna. Ja muidugi. Minu meelest ei ole oigus, missugune ta ka on, ikkagi nii

hirmus, kui teadmatus. Looda minu pääle, tuwikone.

Sonja. Ja, ja... Ma ütlen, et sa tema joonistusi näha tahad... (läheb ja jääb ukse kõrvale seisma) Ei, teadmatus on parem... Ikkagi lootus...

Jelena Andrejewna. Mis sa ütled?

Sonja. Ei midagi. (läheb ära).

Jelena Andrejewna. (üksi). Ei ole midagi hullemat, kui sa teise saladust tead ja mitte aidata ei saa. (järele mõteldes). Ta ei armasta teda - see on selge, aga mispärast ei võiks ta teda naaseks võtta? Ta ei ole ilus, aga maa arstile, selles wanaduses, oleks see ülitore naene. Tarkpää, niisugune hää, puhas!... Ei, sa ei ole mitte see, mitte see. (waheaeg). Ma saan sellest waesest tütarlapses aru. Kes meeleheitlikku iagwust, kui inimeste asemel ümberringi ningisugused hallid täpid hulguwad, kui ainu-üksi läilusi kuulda on, kui ainult niipalju teatakse, et süüakse, juuakse, magatakse, mõnikord tuleb tema, teistsugune kui teised, ilus, huwitaw, meelitaw, just nagu tõuseks kesk pimedust selge kuu... Niisuguse inimese nõiduwuse alla anda, ennast unustada... Ma olen ise ka wist wähe kaasa kistud... Ja nul on ilma temata igaw, ma naeratan, kui tema pääle mõtlen... See onu Wanja kõneleb, et just nagu jookseks minu soontes näkineitsi weri. "Lubage enesele wabadust, kas wõi üks kordgi elus"... Mis siis? Wõib olla, nii ongi tarwis... Kui saaks waba linnuna teie kõikide, teie uniste nägude juurest, juttude juurest ära lennata, unustada, et teie kõik ilmas olete. Aga mina olen arg, häbelik... Mind hakkab südame tunnistus piinana... Ta käib iga-päew siin, ma aiman, mispärast ta siin käib ja tunnen ennast juba süüdlase olewat, olen walmis Sonja ees põlwili langeda, wabandust paluma, nutma...

Astrow. (tuleb kartogrammiga sisse). Tere! (pigistab kätt). Teie tahtsite minu kunsti-tööd näha?

Jelena Andrejewna. Te lubasite eila mulle oma töösid näidata... Te olete waba?

Astrow. O, muidugi. (laotab kartogrammi kaardimängu laua pääle lahti). Kus te sündinud olete?

Jelena Andrejewna. (teda aidates). Peterburis.

Astrow. Aga hariduse saite?

Jelena Andrejewna. Konserwatoriumis.

Astrow. Teile ei ole see wõib olla, huwitaw.

Jelena Andrejewna. Mispärast? Tõsi küll, ma ei tunne maa elu, aga ma olen palju lugenud.

Astrow. Siin selles majas on minu jaoks oma laud... Iwan Petrowitschi toas. Kui ma täiesti ära wäsinud olen, nüriks jäänud, siis jätan ma kõik ja jooksen siia ja lahutan meelt selle asjakesega tund wõi teine... Iwan Petrowitsch ja Sofia Aleksandrowna lõksutawad arwelaudade pääl, aga mina istun nende kõrwal oma laua taga ja pinseldan - ja mul on see, rahulik ja kilk kisendab. Aga seda löbu ei luba ma enesele sagedasti, ükskord kuus... (kartogrammi pääle näidates). Nüüd waadake siia. Meie maakonna pilt, nagu ta wiiskümmend aastat tagasi oli. Tume ja hele roheline wärv tähendab metsasid, pool kõigest pinnast on metsa all. Kus rohelise pääle punane wõrk on tõmmatud, seal elutsesiwad põdrad, kitsed... Ma näitan niihästi taimeriiki, kui ka loomariiki. Selle järwe pääl elasiwad luiged, änid, partsid ja, nagu wanad inimesed kõnelewad, lindusid olnud palju, määratu palju: lendanud nagu pilw. Pääle suuremate ja vähemate külade, näete, on siin ja sääl mitmesugused kohad, talud, lahkusulistest asupaigad, wesiweskid laiali... Kariloomi ja hobusid oli palju. On helesinisest wärvist näha. Näituseks selles wallas on helesinist wärvi paksult: siin oliwad terwed hobuste karjad, iga talu kohta tuli kolm hobust (waheag). Nüüd waadake allapoole. See, mis 25 aastat tagasi oli

Siin on juba metsa all ainult üks kolmandik kõigest pinnast. Kitsesid ei ole enam, aga põdrad on. Roheline ja helesinine värv on juba kahwatum. Ja nii edasi, ja nii edasi. Lähme kolmanda osa juurde; maakonna pilt olewikus. Rohelist värwi on weel mones kohas, aga mitte tihedalt, waid täppidena: kadunud kõik põdrad, lüüged ja mõttused... Endisest kohtest, taludest, asupaikadest ja weskitest ei ole jälgegi järele. Üleüldiselt, järkjärgulise kindla langemise pilt, milleks weel nähtawasti mõni 10-15 aastat jääb, et täieliseks saada. Teie ütlete, et siin kultuurilised mõjud on, et wana elu loomulikult uuele ruumi pidi andma. Ja ma saan aru, kui nende häwitatud metsade asemel kiwi- ja raudteed oleksiwad, kui siin tehased, wabrikud, koolid oleksiwad, - rahwas oleks saanud terwenaks, rikkamaks, targemaks, aga siin ei ole midagi sarnast! Maakonnas on needsamad sood, sääsed, seesama teede puudus, waesus, tüfus, difteritis, tulekahjud... Siin on meil teginist langemisega üle jõuu käiwa wõitluse pärast olemise eest; see on langemine tuimuse, rumaluse, täielise iseteadwuse puuduse pärast, kui ära külmanud, näljane häige inimene loomusunnil ilma teadmata kõigest kinni haarab, millega ainult nälga ära ajada, sooja saada wõib, purustab kõik, ilma hõnse päewa pääle mõtlemata... Ära on purustatud juba pea kõik, aga asemele loodud ei ole midagi (külmalts.) Ma näen näost, et see teid ei huuwita.

Jelena Andrejewna. Aga ma saan sellest asjast nii wähe aru...

Astrow. Aru saada ei ole siin midagi, lihtsalt ei huwita.

Jelena Andrejewna. Otsekoheselt ütelda, minul ei ole mõtteid mitte selle asja juures. Antke andeks. Mul on terwis teid wähe ülekuulata ja ma olen kinbus, ei tea, kuidas pääle ha-

kata.

Astrow. Üle kuulata?

Jelena Andrejewna. Ja üle kuulata, aga... kurnis ilma süüta. Istume! (istuvad) Asi puutub ühesse nooresse isikusse. Teie kõneleme kui ausad inimesed, kui hääd tuttwad, ilma ümberkaudu käinata. Kõneleme ja unustame, millest jutt oli, Ja?

Astrow. Ja.

Jelena Andrejewna. Asi puutub minu wõõraste tütrele Sonjasse. Kas ta teile meeldib?

Astrow. Ja, ma austan teda.

Jelena Andrejewna. Kas ta meeldib teile - kui naesterahwas?

Astrow. (mitte kohe). Ei.

Jelena Andrejewna. Veel kaks kolm sõna ja - lopp. Teie ei ole midagi tähele pannud?

Astrow. Ei midagi.

Jelena Andrejewna. (wõtab tema käest kinni) Teie ei armasta teda, ma näen silmadest... Tema kannatab... Saage sellest aru ja... jätke siin käimine maha.

Astrow. (touseb üles). Minu aeg on juba... Ja ei ole ka aega... (õlasid kehitades). Kudas ma enam? (ta on kohmetu)

Jelena Andrejewna. Fu, kui wastumeelt jutt! Ma olen nii erutatud, nagu oleks tuhat puuda enese kukile wõtnud. Noh, tänu jumalale, lõpetasime. Unustame, nagu ei oleks ülepää kõnelenudgi, ja... ja sõidke ära. Teie olete tark inimene, saate aru (waheaeg) Ma läksin isegi punaseks.

Astrow. Kui te kuud kaks tagasi oleksite ütelnud, siis ma oleksin, wõib olla, ehk veel mõtelnud, aga nüüd... (kchaitab õlasid) Aga kui tema kannatab, siis, muidugi... Ainult ühest ei saa ma aru: mis jaoks oli teil seda ülekuulamist tarwis? (waatab temale näkku ja ähwardab sõrmega) Teie - olete kawal!

Jelena Andrejewna. Mis see tähendab?

Astrow. (naerab). Kawal! Utleme, et Sonja kannatab, ma usun seda häameelega, aga mis jaoks see teie ülekuulamine. (ei lase teda kõnelda, elawalt). Lubage, ärge tehke inestanud nä-

gu, te teate väga hästi, mis pärast ma iga päew siin olen... Mis jaoks ja kelle pärast ma siin olen, seda teate te väga hästi. Murdja, armas, ärge waadake minu pääle nii, mina olen wana warblane...

Jelena Andrejewna. (imestades). Murdja? Midagi ei saa aru.

Astrow. Ilus, pehme karwaga tuhkrud... Teile on ohwrid tarwis! Waadake, ma ei tee juba terve kuu enam mitte midagi, olen kõik jätnud, otsin ahnelt teid - ja see meeldib teile, koledasti... No, mis siis? Ma olen wõidetud, seda teadsite teie ka ilma üle kuu lamatagi. (Käsi risti pannes ja pääd longu lastes). Heidame alla. Sähke, sööge!

Jelena Andrejewna. Teie olete hulluks läinud!

Astrow. (läbi hammaste naerdes). Teie olete häbelik...

Jelena Andrejewna. O, ma olen parem ja kõrgem, kui teie arwate! Wannun teile. (tahab ära minna).

Astrow. (temale tee pääle ette astudes). Ma sõidan täna ära, ei tule enam siis, aga... (wõtatab tema käest kinni, waatab ümberringi). Kus me kokku saame? Ütelge ruttu: kus? Siia wõidakse tulla, ütelge ruttu... (kirglikelt). Missugune imeilus, tore... Uks musu... Kui ma ainult teie magusa lõhnaga juuksid suudelda saaksin...

Jelena Andrejewna. Wannun teile...

Astrow. (ei lase teda kõnelda). Mistarwis wanduda? Ei ole waja wanduda. Ei ole waja üleliigseid sõnu... Oh, missugune ilus! Missugused käed! (suudleb käsa).

Jelena Andrejewna. Aga küllalt juba... minge... (tõmbab käed tagasi). Teie unustasite ennast

Astrow. Ütelge ometi, ütelge, kus me homme kokku saame? (wõtatab tema piha ümbert kinni). Sa näed, see on möödapääsemata, meil on tarwis kokku saada. (suudleb teda, sel ajal tuleb Woinitski roosikimbuga sisse ja jääb ukse juurde seisma).

Jelena Andrejewna. (ei näe Woinitskit). Halastage, jätke mind... (paneb pääd Astrowi rinna pääle)

- Ei! (tahab ära minna)
Astrow. (teda pihast kinni hoides). Sõida hom-
 mé metsawaliitsusesse kella kahe paiku...
 Ja? Ja? Sa sõidad?
- Jelena Andrejewna. (Woinitskid nähes). Laske!
 (läheb kohmetuses akna juurde). See on kole.
- Woinitski. (paneb roosikimbu tooli pääle; pü-
 hib eruta tult nägu ja krae tagust) Ei mi-
 dagi... Ja... Ei midagi.
- Astrow. (üles ärgates). Ilm ei ole täna mitte
 paha, väga austatud Iwan Petrowitsch, Hom-
 mikul oli udune, just nagu wihma moodu, aga
 nüüd on päike. Südame tunnistuse järele, sü-
 gise on ülitore tulnud ja talwewiljadel ei
 ole wiga midagi. (keerab kaartogrammi rulli).
 Aga ainult niipalju et: päewad on lühikeseks
 jäänud... (läheb ära)
- Jelena Andrejewna. (läheb ruttu Woinitski juur-
 de). Teie püüdke, tarwitage kõik oma jõu, et
 mina ja mees siit juba täna päew ära sõidak-
 sime! Kuulete? Täna kohe!
- Woinitski. (nägu pühkides). A, No, ja... hää küll.
 Mina, Jelena, Nägin kõik, kõik...
- Jelena Andrejewna. (närwiliselt). Kuulete? Ma pe-
 an siit juba täna ära sõitma!
 (Serebrjakow, Sonja, Telegin ja Marina tule-
 wad sisse)
- Telegin. Mina, ise ekstsellents, ei ole üsna
 täiesti terve. Juba kaks päewa põen. Pää on
 nõnda ...
- Serebrjakow. Kus siis teised on? Ma ei armasta
 seda maja. Nagu mõni labirintus. Kaksküm-
 mend kuus määratu suurt tuba, kõik roniwad
 laiali ja ei leia kunagi mitte kedagi. (he-
 listab) Kutsuge siis Marja Wasiljewna ja
 Jelena Andrejewna!
- Jelena Andrejewna. Mina olen siin.
- Serebrjakow. Palun, istuge, härrased.
- Sonja. (Jelena Andrejewna juure minnes, kärsitult)
 Mis ta ütles?
- Jelena Andrejewna. Pärast.
- Sonja. Sa wärised? Sa oled äritatud? (waatab te-
 male uuriwalt, teraselt näkku). Ma saan aru...
 Ta ütles, et ta edaspidi enam siis ei tule...

ja? (waheaeg) Ütle! ja?
Jelena Andrejewna. (noogutab jaatawalt pääd).

Serebrjakow. (Teleginile) Haigusega wõib veel leppida, olgu kuidas on, aga mida ma ära seedida ei jõua, siis seda maa elukorda. Mul on niisugune tundmus, nagu oleks ma maa päält mone wõõra planeti pääle kukunud. Istuge, härrased, palun teid, Sonja! (Sonja ei kuule teda, ta seisab pääd kurwalt norgu lastes). Sonja! (waheaeg) Ei kuule. (Marinale) Ja ka sina, Marina, istu. (Marina istub ja koab sukka). Palun, härrased. Riputage oma korwad, nii ütelda, tähele panemise naela otsa. (naerab).

Woinitski. (erutatult). Mind, wõib olla, ei ole, ei ole tarwis? Woin ära minna?

Serebrjakow. Ei, sina oled siin kõige tarwilikum.

Woinitski. Mis teie minu käest tahate?

Serebrjakow. Teie... Miks sa siis nüüd wihas-
 tad? (waheaeg) Kui ma sinu ees millesgi as-
 jas süüdi olen, siis palun, wabanda.

Woinitski. Jäta see toon. Lähme asja juurde...
 Mis sul tarwis on?

(Maria Wasiljewna tuleb sisse).

Serebrjakow. Sääli on ka maman. Ma algan härrased. (waheaeg). Ma kutsusin teid, härrased, et teile teada anda, et meie juurde rewident sõidab. Aga siisgi, naljad kõrwale. Asi on tõsine. Mina, härrased, kutsusin teid kokku, et teie käest abi ja nouu paluda, ja teie alalist sõbralikkust teades, loodan, et seda ka saan. Mina olen õpetatud, raamatute inimene ja tegelik elu on mulle alati wõõras olnud. Ilma asjatundjate inimeste näpunäideteta ei saa ma läbi ja palun sind, Iwan Petrowitsch, ja teid Ilja Iljitsch, teid maman... Asi on see, et manet omnes una nox, see on, et meie kõikide elupäewad on jumala käes; mina olen wana, haige ja leian sellepärast õige aja olewat oma warandus-
 list wahekorda korraldada, niipalju kui see minu perakonda puutub. Minu elu on ju-

ba lõpetatud, iseenese pääle ma ei mõtle, aga minul on noor naene, väike tütar. (wäheag). Maal edasi elada ei ole mul võimalik. Meie ei ole maa elu jaoks loodud. Selle rahaga aga mis meie siit mõisast saame, linnas elada, ei saa. Kui näituseks, mets ära müüa, siis on see erakorraline abinõu, mida mitte igaaasta tarvitada ei saa. On tarwis niisugust abinõu wälja otsida, mis meile alalise enam vähem kindla sisse tuleku arwu kindlustaks. Ma mõtelsin ühe niisuguse abinõuu wälja ja mul on au teda teile läbiharutamiseks ette panna. Detailisid kõrwale jättes, awaldan ta üleüldistes joontes. Meie mõisa ei anna keskmisel moodul mitte rohkem, kui kaks protsenti. Ma panen ette teda ära müüa. Kui meie saadud raha protsendipaberitesse paneme, siis saame neli kuni wiis protsenti ja ma loodan, et isegi mõni tuhandeline üle jääk saab, mis neil Soomemaal väikese suwemaja lubab osta.

Woinitski. Pea... Mulle paistab, et mu kõrwad enam oieti ei kuule. Korda, mis sa ütelsid.

Serebrjakow. Raha protsendipaberitesse panna ja selle osaga mis üle jääb Soomemaale suwemaja osta.

Woinitski. Mitte Soomemaal... Sa ütelsid weel midagi muud.

Serebrjakow. Ma panen ette mõisa ära müüa.

Woinitski. Seesama jah. Sa müüd mõisa ära, wäga tore, rikkas idee... Aga kuhu käsed siis meid wana emakese ja Sonjaga minna?

Serebrjakow. Seda kõik harutame omal ajal läbi. Ei saa ju korraga.

Woinitski. Pea. Kagu näha, ei ole mul siiamaanil mitte tilka terwet mõistust olnud. Siiamaanil olin ma rumal küllalt mõtlema, et mõisa Sonja oma on. Minu kadunud isa ostis selle mõisa minu õele kaasawaraks. Kuni siiamaanil olin ma lapsik, ei saanud seadusest mitte türklast wiisi aru ja mõtlesin, et mõisa õe käest Sonja kätte läks.

Serebrjakow. Ja, mõisa on Sonja oma. Kes selle vastu waidleb? Ilma Sonja nõuusolemiseta ei otsusta ma teda müüa. Liiatagi arwan ma Sonja kasuks seda teha.

Woinitski. See on ära mõistmata, ära mõistmata! Kas olen mina hulluks läinud, wõi... wõi...

Maria Wasiljewna. Jean, ära waidle Aleksandrile vastu. Usu, tema teab paremini, kui meie, mis hää ja mis halb.

Woinitski. Ei, antke mulle wett. (joob wett.) Kõnelge, mis tahate, mis tahate!

Serebrjakow. Ma ei saa aru, mis pärast sa ennast erutad. Ma ei ütle, et minu projekt idealne oleks. Kui kõik leiawad, et ta kõlbmata on, siis ei hakka ma pääle käima. (waheaeg).

Telegin. (kohmetult). Minul, teie ekstsellents, ei ole teaduse vastu mitte ainult auukartus, waid ka suguluse tunded. Minu wenna Grigori Iljitschi naesewend, wõib olla tunnete Konstantin Trofimowitsch Lakedemonow oli magister...

Woinitski. Pea Pannkook, meie kõneleme asjast... Oota, pärast... (Serebrjakowile). Sa küsi tema käest. See mõisa on tema onu käest ostetud.

Serebrjakow. Ah, mis jaoks peaksin ma küsima? Mis tarwis?

Woinitski. See mõisa osteti selle aja järele üheksakümna wiie tuhande eest. Isa maksis ainult seitsekümmend ja wõlga jäi kakskümmend wiis tuhat. Nüüd kuulake... See mõisa ei oleks ostetud, kui mitte mina ennast õe kasuks, keda ma palawalt armastasin, pärandusest lahti ei oleks ütelnud. Wähe seda, ma tegin kümme aastat tööd, nagu härg ja maksin kõik wõlad ära.

Serebrjakow. Ma kahetsen, et seda juttu alustasin.

Woinitski. Mõisa on wõlgadest waba ja mitte hoolletusesse jäänud ainult minu isiklikkude jouukulutuste tagajärjel. Ja kui ma waks olen saanud, tahetakse mind siit kraet pidi wälja wisata.

Serebrjakow. Ma ei saa aru, mida sa kätte saada püüad!

Woinitski. Kakskümmend wiis aastat walitsesin mina seda mõisat, tegin tööd, saatsin sulle raha, nagu kõige auusam sulane ja kõige selle aja jooksul ei ole sa mind kordagi tänanud. Kõik aeg - nii nooruses, kui nüüd - sain ma sinu käest palka - wiissada rubla aastas - sandi raha! -- ja sina ei taibanud mitte kordagi ühte rublatgi mulle juurde lisada!

Serebrjakow. Iwan Petrowitsch, kust mina siis teadsin? Mina ei ole praktiline inimene ja ei saa millestgi aru. Sa oleksid ise enesele juurde lisada woinud, kui palju tahes.

Woinitski. Mispärast ma ei warastanud? Mispärast te mind nüüd kõik selle eest ei põlga, et ma ei warastanud? See oleks õige olnud ja mina ei oleks nüüd mitte kerjus.

Maria Wasiljewna. (kurjalt) Jean!

Telegin. (ärewil) Wanja, sõbrakene, ei ole tarwis... ma wärisen... Mis jaoks häd wahekorra rikkuda? (suudleb teda) Ei ole tarwis.

Woinitski. Kakskümmend wiis aastat elasid ma, näete, selle emaga, nagu mütt nelja seinahahel... Kõik meie mõtted ja tundmused olidwad ainuüksi sinu päralt. Päewal kõneldime me sinust, sinu tööd, olime sinu päale uhked, kordasime auukartusega sinu nime; ööd hukkasime me selleks, et raamatuid ja ajakirja lugeda, mida ma nüüd sügawalt põlgan!

Telegin. Ei ole tarwis, Wanja, ei ole tarwis... Ma ei wõi.

Serebrjakow. (wihasel) Ma ei saa aru, mis sul tarwis on?

Woinitski. Sina olid meie jaoks kõrgemat liiki olewus, ja sinu kirjutused teadsime meie pääst... Aga nüüd on mul silmad lahti läinud! Ma näen kõik! Sa kirjutad kunstist, aga ei tea kunstist mitte midagi! Kõik sinu tööd, mida mina armastasin, ei maksa waskgrossigi! Sa oled meid ninapidi wedanud!

Serebrjakow. Härrased! Waigistage teda oneti wiimaks! Ma lähen ära!

Jelena Andrejewna. Iwan Petrowitsch, ma nõuan, et teie wait jääksite! Kuulete?

Woinitski. Ma ei jää wait! (Serebrjakowil teed eest kinni pannes). Pea, ma ei ole weel lõpetanud! Sina oled minu elu ära häwitanud! Ma ei ole elanud, ei ole elanud! Sinu armust olen ma oma elu paremad aastad ära raisanud, häwitanud! Sina oled minu kõige kurjen waenlane!

Telegin. Ma ei wõi... ei wõi... Ma lähen ära. (lähneb wäga suuresärewuses ära).

Serebrjakow. Mis sa tahad minust? Ja missugune õigus on sinul minuga niisugusel toonil kõnelda? Tühi põrm! Kui mõisa sinu oma on, siis wõta ta, mulle ei ole teda tarwis!

Jelena Andrejewna. Ma sõidan silmapilk sellest põrgust minema! (karjub) Ma ei suuda kauem wälja kannatada!

Woinitski. Elu on kadunud! Ma olen anderikas, tark, julge... Kui ma normalselt oleksin elanud, siis oleks minust Schopenhauer wõi Dostojewski wõinud wälja tulla... Sattusin hoosse! Ma lähen hulluks... Emakene, ma olen meeleheitmisel! Emakene!

Maria Wasiljewna. (kuufjalt). Kuula Aleksandri sona!

Sonja. (heidab Marina ees põlwili ja surub enast tema wastu). Marinakene! Marinakene!

Woinitski. Emakene! Mis pean ma tegema? Ei ole tarwis, ärge kõnelge! Ma tean ise, mis mul teha on! (Serebrjakowile). Sa saad mind mäletama! (lähneb keskmisest uksest ära). (Maria Wasiljewna lähneb temale järele)

Serebrjakow. Härrased, mis see siis nüüd, wiimaks on? Koristage see hullumeelne minu juurest ära! Mina ei wõi temaga ühes elada! Elab siin (näitab keskmise ukse pääle) peaaegu minu korwal... Las kolib ära külasse, maja teise külge, wõi mina kolin siit ära, aga tenaga ühte majasse jääda ma ei wõi...

Jelena Andrejewna. (mehele). Meie sõidame täna siit ära! Tarwis otsekohe, seda korraldada.

Serebrjakow. Kõige tühisem inimene.

Sonja. (pöörab põlwede pääl isa poole; nãrwili-

selt läbipisarate) Peab armuline olema, papa! Mina ja onu Wanja oleme nii õnnetud! (meelt heitmast tagasi hoides) Peab armuline olema! Tuleta meele, kui sa noorem olid, siis tõlkisivad onu Wanja ja wanaema õõsiti sinu jaoks raamatuid, kirjutasivad sinu paberid ümber... kõik õõd, kõik õõd! Mina ja onu Wanja tegime ilma puhkamiseta tööd, kartsime eneste pääle kopikat kulutada ja saatsime kõik sinule... Meie ei söönud ilmaaegu leiba! Ma ei tahtnud mitte seda ütelda, mitte seda, aga sa pead meist aru saama, papa. Peab armuline olema!

Jelena Andrejewna. (erutatult mehele). Aleksander, jumala pärast, seleta temaga asi ära... Palun.

Serebrjakow. Hää küll, ma seletan temaga... Ma ei süüdistata teda millesgi, ei ole wihane, aga ütelge isegi, tema ülospidamine on vähemalt weider. Hää küll, ma lähen tema juurde. (läheb keskmisest uksest ära).

Jelena Andrejewna. Ole tema wastu pehmem, rahusta teda... (läheb temale järele).

Sonja. (ennast Marina wastu surudes). Marinakene! Marinakene!

Marina. Ei midagi, lapsekene. Isaanid kaagutawad wähe - ja jätawad järele. Kaagutawad - ja jätawad järele...

Sonja. Marinakene!

Marina. (silitab tema juukseid). Wärised, nagu külma käes! No, no waenelapseke, jumal on armuline. Pärna wõi wabarna teed, ja läheb üle.. Ära muretse, waenelapseke... (keskmise ukse poole waadates, pahaselt). Näeh, kui wihaseks said wanad anid, et teid wõtaks!

(Näitelawa taga kõlab pauk; on kuulda, kuidas Jelena Andrejewna karjatab, Sonja nõksatab).

Marina. Uh, et sina küll!

Serebrjakow. (jookseb sisse, hirmu pärast waarudes). Pidage ta kinni. Pidage! Ta on hulluks läinud! (Jelena Andrejewna ja Woinitski rüselewad ukse pääl).

Jelena Andrejewna. (tema käest rewolwrit wõtta püüdes) Andke ära! Andke ära, üteldakse teile!

Woinitski. Laske, Jelena, laske mind lahti pää-

sedes jookseb sisse ja otsib silmadega Serebrjakowi). Kusta on? A sää! (laseb tema pääle). Pats! (waheaeg). Ei saanud pihta? Jälle mööda?! (wihaga). A, kurat, kurat... kurat wotku... (lööb rewolwriga wastu põrandat ja istub jõuetult tooli pääle. Serebrjakow on porutatud).

Jelena Andrejewna. (toetab ennast seinale, temal läheb süda nõrgaks.) Wiige mind siit ära! Wiige ära, tapke ära, aga mina ei wõi siia jääda, ei wõi!

Woinitski. (meeleheitel) Oh, mis ma teen! Mis ma teen!

Sonja. (tasa) Marinakene! Marinakene!

E E S R I I E.

IV. W A A T U S.

Iwan Petrowitschi tuba, siin on tema magamise tuba, siin on ka moisa kontor. Akna juures on suur laud arweraamatute ja koiki-sugu paberitega, pult, kapid, kaalud. Waikene laud Astrowi tarwis; selle laua pääl on joonistamise abinõud, wärwid; korwal kartong. Puur musta rästaga. Seina pääl on Afrika kaart, siin nähtawasti mitte kellegile tarwilik. Päratu suur, wahari dega üle tommatud sohwa. Pahemal pool - uks, mis sisemistesse tubadesse wiib, paremal pool uks ettekotta; parema poolse ukse ette on poranda riie pandud, et talupojad poriseks ei määriks. - Sügisene ohtu.

Waikus.

Telegin ja Marina istuwad teine teise wastu (ja keriwad suka longa).

Telegin. Tehke rutemini, Marina Timofejewna, mu du kutsutakse warsti jumalaga jätma. Juba kästi hobuseid ette ajada.

Marina. (püüab kiiremalt kerida). Natukene on weel.

Telegin. Sõidawad Harkowisse. Saawad sääl elama.

Marina. Ja on ka parem.

Telegin. Ära hirmusid... Jelena Andrejewna ütleb: "ühte tundigi ei soowi siin elada... sõidame ära ja sõidame ära... Elame wähe Harkowis, ütleb, waatame ümberringi ja saadame siis asjade järele..." Sõidawad kergetelt minema. Tähendab Marina Timofejewna, nende saatus ei ole siin elada. Ei ole saatus... Fatalne ettemääramine.

Marina. Ja ongi parem. Ennist tõstsiwad kära, laskmine - päris häbi!

Telegin. Ja aine, mis Aiwasowski pintsli wäärt on.

Marina. Ei oleks mu silmad näinud (waheaeg)

Hakkame jälle elama, wana wiisi, nagu oli. Hommiku kella kaheksa ajal tee, kella ühe ajal lõuna, õhtul - õhtusöögile istuda; kõik oma korra järele, nagu inimestel... ristiinimese wiis. (ohates). Juba ammugi

ei ole ma patune inimene nuudli suppi söönud.

Telegin. Ja, ammu ei ole meil nuudli suppi valmistatud. (waheaeg). Ammust aega... Täna hommikul lähen mina, Marina Timofejewna, küla mööda, aga poodimees mulle tagant järele: Ei, sina armuleiwa sööja! - Ja nii kibe oli see mulle!

Marina. Aga sina ära pane tähelegi, isakene. Koik me oleme jumala juures armuleiwa sööjad. Nii sina, nii Sonja, nii Iwan Petrowitsch - keegi ei istu ilma asjata, koik

teeme tööd! Kõik... Kus Sonja on?

Telegin. Aias. Käib ühtepuhku doktoriga, otsib Iwan Petrowitschi. Kardawad, kui ta wiimati kätt enese külge ei pane.

Marina. Aga kus ta püstol on?

Telegin. (sosinaga) Ma peitsin keldrisse ära!

Marina. (naeratusega). Patud!

(Woinitski ja Astrow tulewad õuset sisse.)

Woinitski. Jäta mind. (Marinale ja Teleginile) Minge siit ära, jätke mind üksi kas woi üheks tunniksgi! Ma ei kannata järelwalwamist.

Telegin. Silmapilk, Wanja. (läheb kiki warbil ära).

Marina. Wana ani ha, ho, ho! (korjab willa kokku ja läheb ära).

Woinitski. Jäta mind!

Astrow. Suure hää-meelega, mul on juba ammugi tarwis siit ära sõita, aga ma kordan, ma ei soida enne, kui sa seda tagasi ei anna, mis sa minu käest wõtsid.

Woinitski. Mina ei wõtnud sinu käest midagi.

Astrow. Ma konelen tõsiselt - ära pea kinni. Mul on ammugi juba aeg sõita.

Woinitski. Mitte midagi ei ole ma sinu käest wõtnud. (mõlemad istuwad).

Astrow. Ja? Noh, ootan weel antuke, aga siis, wabanda, tuleb wägivalda tarwitada. Seome sind kinni ja otsime läbi. Ma kõnelen seda täiesti tõsiselt.

Woinitski. Nagu soowid. (waheaeg). Niisugust lolli mängida: kaks korda lasta ja mitte kumalgi korral pihta saada! Seda ei anna ma enesele ialgi andeks!

Astrow. Tuli tuju lasta, noh, oleks wõinud ise- enesel otsaette kõrwetada.

Woinitski. (olasid kehitates). Weider. Ma kip-
pusin elu kallale, kuid mind ei panda wan-
gi, ei anta kohtu kätte. Tähendab, mind pee-
tekse nõdra-meelseks. (wihane naer). Mina
nõdrameelne, aga need ei ole nõdrameelsed,
kes professori õpetatud taskukunstniku
näo all oma andewaesust, nürisust, karjuwat
südametust peidawad. Need ei ole nõdrameel-
sed, kes wanadele meestele lähewad ja siis
neid kõikide silma all petawad. Ma nägin,
ma nägin, kuidas sa teda kaisutasid!

Astrow. Ja, kaisutasin, aga sinule, näed. (näitab
pikka nina).

Woinitski. (ukse poole waadates). Ei,
maa on hullu-meelne, kes
teid weel kannab!

Astrow. Noh, see on rumal.

Woinitski. Mis siis, mina - nõdrameelne, wastu-
tamise wõimetu, minul on õigus rumalusi
rääkida.

Astrow. Wana nali, Sina ei ole mitte nõdrameel-
ne, waid lihtsalt imelik inimene. Tembutaja.
Ennemalt pidasin ka mina igat imelikku ini-
mest haigeks, ebanormalseks, aga nüüd on
mul niisugune arwamine, et inimese normal-
ne seisukord on - imelik olla. Sina oled
täiesti normalne.

Woinitski. (katab näo kätega kinni). Häbi! Kui sa
teaksid, kui häbi mull on! Seda terawat hä-
bi tundmust ei saa ühegi waluga worrelda.
(tusaselt). Wäljakannatamata! (kumardab laua
pääle) Mis ma pean tegema? Mis ma pean te-
gema?

Astrow. Mitte midagi.

Woinitski. Anna mulle midagi! Oh, minu jumal...
Ma olen 47 aastat wana, kui ma, ütleme, 60
elan, siis jääb mul weel kolmteistkümmed.
Kaua! Kuidas ma elan need kolmteistkümmed.
aastat ära? Mis hakkab ma tegema, millega
täidan ma neid? Oh, kas saad aru... (pigistab
kramplikult Astrowi kätt). saad aru, kui
oleks wõimalik elu ülejääki kuidagi uut
wiisi ära elada. Selgel, waiksel hommikul
üles ärgata ja tunda, et sa oled uuesti
elama hakanud, et kõik minewik ära unusta-
tud, laiali läinud nagu suits. (nutab) Uut
elu hakata... Ütle mulle ette, kuidas haka-
ta... millest pääle hakata...

Astrow. (paha meelega). Eh, sind küll! Mis uus
elu sääb weel on! Meie seisukord, sinu ja
minu oma on lootuseta.

Woinitski. Ja?

Astrow. Mina usun seda kindlasti.

Woinitski. Anna mulle midagi... (südame pääle
näidates). Siin kõrwetab.

Astrow. (karjub wihaselt). Jäta järele! (pehmei-
malt). Need, kes sada, kakssada aastat pä-
rast meid elawad ja kes meid selle eest
põlgawad, et meie oma elu nii rumalalt ja
maitseta ära tarwitasime, need, wõib olla,
leiawad abinõuu, kuidas õnnelik olla, aga
meie... Meil sinuga on ainult üks loo-
tus... Lootus, et kui meie oma puusärgides
puhkame, siis näeme nägemisi, wõib olla ise-
gi meeldiwaid. (ohates) Ja, wõnnas terwes maa-
konnas oli ainult kaks korralikku, intelli-
gent inimest: mina ja sina. Aga aasta kümne
jooksul kiskus meid metsatagune, põlatud e-
lu enese sisse, ta kihwtitas oma mädananud
auruga meie were ära, ja meie muutusime nii-
samasugusteks läilusteks, nagu kõik. (elawalt)
Aga sina ära katsu mind rumalaks teha. Sa
anna see ära, mis sa minu käest wõtsid.

Woinitski. Ma ei wõinud sinu käest midagi.

Astrow. Sina wõtsid mul reisiaptegist morfiumi
purgikese. (waheaeg) Kuule, kui sa, olgu mis
on, enasele otsa teha tahad, siis mine metsa
ja lase sääb ennast maha. Morfium aga anna
tagasi, muidu tulewad jutud, aimamised, mõt-

teldakse, et mina sulle seda andnud olen..
minul saab aga sellestgi, et mul sind lah-
ti loigata tuleb. Sa arwad, et see huwi-
taw on? (Sonja tuleb sisse).

Woinitski. Jäta mind.

Astrow. (Sonjale). Sofia Aleksandrowna, teie
onu on minu reisiaptegist morfiumi purgi-
kese ära wõtnud ja ei anna tagasi. Ütelge
temale, et see lõpuks mitte mõistlik ei ole.
Ja mul ei ole ka aegagi. Ma pean sõitma.

Sonja. Onu Wanja, kas sa wõtsid morfiumi? (wa-
heae).

Astrow. Tema wõtis. Ma olen selles kindel.

Sonja. Anna ära. Mispärast sa meid hirmutad?

(ornalt). Anna ära, onu Wanja! Mina, wõib
olla, ei ole mitte vähem õnnetu, kui sina,
aga ei hakka ometi meelt ära heitma. Mina
kannatan ja saan kannatama kuni minu elu
iseenesest ära lõpeb. Kannata sina ka,
(waheae). Anna ära! (suudleb tema kätt).

Kallis hää, onu, armas anna ära! (nutab).
Sina oled hää, sul on meist kahju ja anna
ära. Kannata, onu! Kannata!

Woinitski. (wõtab laua sahtlist purgikese ja
annab ta Astrowile). Säh wõtal (Sonjale). Aga
tarwis on ruttu tööle hakata, ruttame mi-
dagi teha, aga muidu ei suuda ma... ei suu-
da...

Sonja. Ja, ja tööd teha. Niipea kui teised ära
saadame, istume kohe tööle... (lehitseb ner-
wiliselt laua pääl paberid) Meil on kõik
hooletusesse jäänud.

Astrow. (paneab purgikese apteki ja tõmbab rih-
mad kinni). Müüd wõib juba teele minna.

Jelena Andrejewna (tuleb sisse). Iwan Petrowitsch,
teie olete siin? Meie sõidame silmapilk mi-
nema. Minge Aleksandri juurde, ta tahab teile
midagi ütelda.

Sonja. Mine, onu Wanja. (wõtab Woinitski käe alt
kinni). Läheb. Papa ja sina peate ära leppima.
See on tingimata tarwilik.
(Sonja ja Woinitski lähewad ära).

Jelena Andrejewna. Ma soidan ära. (annab Astrow
wile kätt). Jumalaga.

Astrow. Juba?

Jelena Andrejewna. Hobused on juba ette aetud.
Astrow. Jumalaga.

Jelena Andrejewna. Täna lubasite mulle, et teie siit ära sõidate.

Astrow. Ma mäletan. Kohe sõidan (waheaeg). Ehmata-site ära? (wõtab tema käest kinni). Kas see siis nii kole oli?

Jelena Andrejewna. Ja.

Astrow. Võiksite ehk jääda! A? Homme metsawa-litsuses...

Jelena Andrejewna. Ei. See on juba otsustatud.

Ja sellepärast waatan ma teie pääle nii wahwalt, et ärasõit juba kindel on... Ma palun teilt ühte: mötelge minuüle paremi-ni. Ma tahan, et teie mind austaksite.

Astrow. Ech! (kärsituse liigutus). Ma palun teid, jääge. Tunnistage ise, teha ei ole teil selles ilmas midagi, elu eesmärki ei ole teil mingisugust, oma tähelepanemist ametisse panna ei ole teil millegagi, ning warem wõi hiljem annate te ennast, ükste-kõik, tundmusele alla, - see on paratamata. Siis ärge olgu see juba mitte Harkowis ja, mitte Kurskis, waid siin, looduse rüpes... On vähemalt luulelik, isegi wäga ilus. Siin on metsawalitsus, poollagunenud mõisa Turgenjewi maitstes...

Jelena Andrejewna. Kui naljakas teie olete... Ma olen teie pääle wihane, aga ikkagi... saan teid lõbuga meelda. Tuletama. Teie olete huwitaw, algupaäraline inimene. Meie ei saa enam ialgi üks teisega kokku, ja selle-pärast - misjaoks salata? Mina sain teist koguni natukene waimustatudgi. Noh, pigistame teine teisel kätt ja läheme lahku sõpra-dena. Ärge mäletage kurjasti.

Astrow. (on kätt pigisatnud) Ja, sõitke ära. (mõttes). Teie nagu oleksite hää, südamlük inimene, aga teie olemises leidub ka nagu midagi inelikku. Teie sõitsite mehega siia ja kõik, kes siin tööd tegiwad, hakka-siwad kihama, tegiwad midagi, pidiwad oma töö jätma ja terve suwe ainult teie mehe jooksjaga ja teiega ametis olema. Mõlema-tést - temast ja teist - hakkas meile koi-

gile külge teie tööta olek. Mina lasksin ennast kaasa tõmmata, terve kuu aega ei teinud midagi, ja selle aja jooksul olivad inimesed haiged, minu metsades, metsa wosastikkudes söötsiwad talumehed oma loomi... Nii siis, kuhu teie ja teie mees ka astute, igale poole toote teie häwitust... Ma naljatan, muidugi, aga ikkagi... see on nii weider ja ma olen kindlas arwamises, et kui teie jääksite, siis sünniks suur laastamine. Mina lähaksin hukka, ja ka teie... ei pääseks... Noh, sõitke ära. Finita la comedia!

Jelena Andrejewna. (wõtab tema laua päält pliiatsi ja peidab kiiresti ära). Selle pliiatsi wotan ma enesele mälestuseks.

Astrow. Kui weider... Olime tuttwad ja korraga millegipärast... ei saa juba ialgi enam kokku. Nii on ka kõik ilmas... Kuni siin weel kedagi ei ole, kuni onu Wanja roosi kimbuga weel tulemata on, lubage mind teid suudelda... Jumalaga jätmiseks... Ja? (suudleb teda põse pääle) So... ja ilus.

Jelena Andrejewna. Soowin teile kõike hääd. (ümber waadates) Olgu mis on, üks kord elus! (kaelustab teda häkitselt ja mõlemad lähewad siis kohe ruttu teine teisest eemale). Tarwis ära sõita.

Astrow. Sõitke rutemini. Kui hobused ette aetud on, siis hakake minema.

Jelena Andrejewna. Siia tuldakse, wististi. (mõlemad kuulatawad).

Astrow. Finita!

(Sisse tuleb Serebrjakow, Woinitski, Maria Wassiljewna, kellel raamat käes on, Telegin ja Sonja).

Serebrjakow. (Woinitskile). Kes wana asja meelde tuletab, sellel silm pääst wälja. Pärast seda, mis juhtunud on, selle mõne tunni jooksul olen mina niipalju üle elanud, nii palju järele mõtelnud, et wõiksin wist küll järele tulewale soole õpetuseks terve raamatu sellest kirjutada, kuidas tarwis elada. Ma wotan sinu wabandused hää meelega

wastu ja palun ise ka mind wabandada. Jumalaga. (suudleb Woinitskid kolmkorda).

Woinitski. Sa saad edaspidi korralikult sellesama summa, mis warengi said. Kõik läheb wana wiisi.

(Jelena Andrejewna kaelustab Sonjat).

Serebrjakow. (suudleb Maria Wasiljewnat) Man-

man. Maria Wasiljewna. (teda suudeldes). Aleksander, laske ennast jälle üles wotta ja saatke mulle oma päewapilt. Te teate, kui kallis te mulle olete.

Telegin. Jumalaga ekstsellents! Ärge meid ära unustage!

Serebrjakow. (tütart suudeldes). Jumalaga... Jääge kõik jumalaga! (Astrowile kätt andes). Tänan teid meeldiwa seltsi eest... Ma austan teie mõtlemise wiisi, teie waimustust, hoogu, aga lubege wana meest minu lahkumise sonadesse ühte märkust juurde lisada: tarwis tööd teha, härrad! Tarwis tööd teha! (üliüldine kumardus). Kõike hääd! (Läheb ära, tema järele lähewad Maria Wasiljewna ja Sonja).

Woinitski. (suudleb tugewasti Jelena Andrejewna kätt). Jääge jumalaga... Andke andeks... Talgi ei näe me enam üksteist.

Jelena Andrejewna. (liigutatud). Jumalaga, kallis. (suudleb tema pääd ja läheb ära).

Astrow. (Teleginile). Ütle sääl, Pannkook, et ühtlasi ka minu jaoks hobused ette aetaks.

Telegin. Kuulen sõbrakene. (läheb ära).

(Jääwad ainult Astrow ja Woinitski).

Astrow. (kraanib laua päält wärwid ära ja paneb sumadani). Miks sa saatma ei lähe?

Woinitski. Las sõidawad, aga mina... mina ei suuda. Mul on raske... Tarwis ruttu enesele midagi tööd otsida... Tööd teha, tööd teha! (otsib midagi paberite seest laua päält).

(Waheaeg; kuulduw kellade helin).

Astrow. Soitsiwad, Professor on wist küll rõõmus. Nüüd ei saa teda enam suhkru-saiagagi siia meelitada.

Marina. (tuleb sisse). Sõitsiwad ära. (istub leen-
toolisse ja kudub sukka).

Sonja. (tuleb sisse). Ära sõitsiwad (pühib silmi)
Annaks jumal onnelikult) (onule). Noh, onu
Wanja, wõtame teeme midagi.

Woinitski. Tööd teha, tööd teha...

Sonja. Juba ammu, ammu ei ole meie üheskoos
selle laua taga istunud. (paneb laua pääle
lambi põlenu). Tinti ei ole, wististi. (wõ-
tab tindipoti, läheb kapi juurde ja walab
tinti). Aga mina olen kurb, et nad ära sõit-
sid.

Maria Wasiljewna. (tuleb aeglaselt sisse). Ära
sõitsiwad (istub ja wajub lugemisesse)

Sonja. (istub laua taga ja lehitseb kontori
raamatut). Onu Wanja, kirjutame koige päält
arwed. Meil on koledasti hooletusesse jae-
tud. Täna saadeti jälle arwe järele. Kir-
juta. Sina kirjutad ühe, mina teise.

Woinitski. (kirjutab). Arwe... härra... (mõlemad
kirjutawad waikides).

Marina. (aigutab). Magada tahaks...

Astrow. Waikus. Suled kribisewad, kilk kisendab.
Soe kodune... Ei tahaks siit ära sõita. (on
kuulda kuljuste helinad.) Hobused aetakse
ette... Jääb siis, järjekult, teid, minu
sobrad, jumalaga jätta, oma lauda jumalaga
jätta ja aida! (pakib kaartogrammide papi
sisse).

Marina. Ja mis sa kibeled? Istu weel.

Astrow. Ei woi.

Woinitski. (kirjutab). Ja wana wõlga jäi kaks
seitsekümmend wiis...
(Töömees tuleb sisse).

Töömees. Mihail Lwowitsch, hobused on ees.

Astrow. Kuulsin. (annab temale, aptegi, sumadani
ja kartongi) Säh, wõta see. Waata, et kartong
ära ei mülju.

Töömees. Kuulen. (läheb ära)

Astrow. Noh - siis .. (läheb jumalaga jätma).

Sonja. Kunas me siis jälle kokku saame?

Astrow. Wist küll mitte enne suwe. Talwel saab
waewalt... Iseenesest moistagi kui midagi
juhtub, siis andke teada - tulen. (pigis-

tab käsa.) Aitäh leiwa ja soola eest, lahkuse eest, ühe sõnaga kõige eest, (läheb Marina juurde ja suudleb tema pääd). Jumalaga wana Marina. Mii sõidadgi siis ilma teed joomata minema?

Astrow. Ei taha Marina.

Marina. Wast wõtaksid wiina.

Astrow. (kahewahel). Pea aegu... (Marina läheb ära)

Astrow. (pärast waheaega). Minu kõrwalhobune on millegi pärast lonkama hakkanud. Eila panin weel tähele, kui Petruschka jooma wiis.

Woinitski. Tarwis uuesti rautada.

Astrow. Tuleb Roshdestwennojes sepa poole sisse käänata. Ei saa teisiti. (läheb afrika kaardi juurde ja waatab selle pääle). Aga on wist küll selles Afrikas nüüd kuumakene - kole asi.

Woinitski. Ja wististi.

Marina. (tuleb tagasi alusega, mille pääl klaas wiina ja tükikene leiba on). Katsu. (Astrow joob wiina).

Marina. Terwiseks isakene. (kumardab sügawalt). Aga annusta ometi leiba pääle.

Astrow. Ei, ma niisamugigi... Ja siis, elage hästi! (Marinale) Ära saada mind, Marina. Ei ole tarwis. (Läheb ära; Sonja läheb küünlaga temale järele, et teda saata; Marina istub oma leentoolisse)

Woinitski. (kirjutab) 2. webruaril paastu oli 20 naela... 16. webruaril jälle paastu oli 20 naela... Tatra tangu... (waheaeg). (Kuljuste helinat on kuulda.)

Marina. Ära soitis. (waheaeg).

Sonja. (tuleb tagasi paneb küündla laua pääle). Soitis ära...

Woinitski. (on arwelaudade pääl kokku arwanud ja kirjutab üles). Uhte kokku... wiisteistkümme... kakakümme wiis... (Sonja istub ja kirjutab)

Marina. (aigutab) Oh, meie patud küll... (Telegin tuleb kikiwarbil sisse, istub ukse juurde ja seadib tasa gitarret häälede),

Woinitski. (Sonjale, tema juuksid mööda käega tommates). Minu laps, kui raske mul on? Oh,

kui sa teaksid, kui raske mul on!

Sonja. Mis sääl teha, tarwis elada. (waheaeg.) Meie, onu Wanja, elame edasi. Elame weel pika, pika rea päewasid, weniwaid õhtusid; kannatame kannatlikult ära katsumised, mis saatus meile saadab: teeme teiste hääks tööd, nii nüüd kui ka wanaduses, ilma puhkust tundmata, ning kui meie tund tuleb, siis sureme alandlikult ära ja ütleme sääl haua taga, et meie kannatasime, et meie nutsime, et meil kibe oli, ja jumal halastab meie pääle, meie sinuga onu, armas on, saame õnnelikku, toredat, üliilusat elu näha, meie saame rõõmsaks ja waatame oma praeguste õnnetuste pääle haletsusega, naeratusega tagasi - ja puhkame. Onu, ma usun, ma usun palawalt, kirgliselt. (langeb tema ette põlwili ja paneb pää tema käte pääle; tüüpi- nud häälega) Meie puhkame!

(Telegin mängib tada gitarre pääl).

Sonja. Meie puhkame! Meie kuuleme inglid, meie näeme terwet taewast kalliskiwides särames, meie näeme, kuidas kõik maapäälne kurjus, kõik meie kannatused, halastuses ära upwad, mis terwet ilma täidab ja meie elu muutub waikseks, orjaks, magusaks, nagu kallistus. Ma usun, usun.. (pühib rätiga tema pisarad ära). Waene, waene onu Wanja, sa nutad... (läbi pisarate). Sina ei tundnud omas elus roomu, aga oota, onu Wanja, oota... Meie puhkame... (kaelustab teda) Meie puhkame!

(Oowaht koputab).

(Telegin mängib tasa enese ette; Maria Wasiljewna kirjutab broschüre ääre pääle; Marina kudub sukka).

Sonja. Meie puhkame!

Eesriie langeb aegapidi.
